YARIM
AY
No 10
15 K.

15 GÜNDEN 15 GÜNE

YAŞASIN ŞAKŞAKÇILIK!

İnsanların erişilmesi güç, ve tehli- keli ideallerinden, büyük emellerinden başka, birçok ufak tefek dilekleri, ihti- yaçları vardır.

Bu gûna aykırı gayeler peşinde koş- mıyan gazetelerimiz, ufak tefek dilek- lerin, ufak tefek ihtiyaçların teminine çalışmayı iş edinmişlerdir.

Meselâ : küçük zabıta haberlerini büyütüp içtimaî birer hâdise şekline sokarlar; ve meselâ eşine dünyanın her tarafında rasgelinebilen ehemmiyetsiz vakacıkları, bir memleket davası biçi- mine koyarlar.

Ben de, bu gidişe uymak mecburi- yetinde kalanlardanım. Fakat şimdiye kadar hangi derdi kalemime dolayıp deva dilendimse, kulak asan çıkmadı.

Faraza, falan sokağa kör bir ampu- lün az geldiğini yazdım. İkinci geçişim- de, o ampulün de söndürüldüğünü gör- düm. Filân mahallede suyun azlığından dem vurdum. Üç gün sonra orada akan hırıltılı çeşmeyi de kuruttular.

Filân dairedeki memurun yolsuz ha- reketinden şikâyet ettim. Aynı yere öbür uğrayışımda, aynı memurun burnunu Kaf dağına biraz daha yaklaş- mış buldum.

İki biçarenin hakkını koruyacak ol- dum. Onların, yardım iyilik görmelerini beklerken, kendim suçlu çıkarıldım.

Gazetecilerin, gittikleri yerlerde iyi karşılanmadıklarını yazmaya kalkıştım. Meslekdaşlarım, kendi kurultaylarına giremez oldular.

Tarihî kıymeti olan binaların iyi muhafaza edilmediklerini kaleme dola- dım. Daha yazımın mürekkebi kuruma- dan, Sultan Mahmut türbesinin par- maklıkları, kocakarı ağızlarındaki diş- lere döndürüldü.

Hûlâsa, akla geldik ve gelmedik ne diledimse tersi çıktı.

Hadisatın tablôsu karşısında, acemi ressamlara döndüm. Ve fırçamı nereye sürdümse, mevcud kusuru arttırmaktan gayrı bir iş başaramadım.

Ve nihayet anlayabildim ki, gazeteci dilekleri, dipleri delinmiş sepetlere atılmış nesneler gibi, boşa gitmeğe mah- kûmdur. Eskiden "varakı mihri vefa" lâfının fazla bedbin bir kafadan doğdu- ğuna inanmaya ve kendi kendimi avutmaya çabalıyordum.

Şimdi inandım ki "varakı mihri ve- fayı" bile okuyup anlayanlar çıkabilir amma, derdlere kulak asıp deva arayan bulunamaz.

Ben, bu geç ulaştığım kanaati edi- nemeden önce, her hareketi.. her lâkır- dıyı avuç patlatasıya alkışlayanlara acır- dım.

Bazı adakları, bazı nutukları; mev- lût dinleyen imanları bütün kocakarı- lar gibi, hayran hayran dinleyenlere kızardım.

Ve bu yaşasıncılar bana, gönülleri kurak.. kafalari salak ve gayeleri çorak biçareler gibi görünürdü.

Meğer onlar, boşuna nefes tüket- memenin en pratik felsefesini, bizler- den evvel kavramış kurnazlarmış; ve asıl kafaları salak, gönülleri kurak mah- lûklar bizlermişiz ki, onlar gibi düşün- mesini, ve onlar gibi davranmasını halâ kavrayamamışız. Ve tıpkı, muhatapları- nın uydurduğunu sezemeyen dalgınlar gibi, lâkırdılarımızı harcamış durmuşuz.

Bu itibarla, bugün suya sabuna do- kunmayan şakşakçıların açıkgözlüklerini, inkâr etmemek gerektir. Zira sudan sabundan çıkmadığımız halde, suya sa- buna dokunmıyanlar kadar olsun, temize çıkamıyoruz.

Ve anlaşılıyor ki; sabunların bu be- zukluğunda, ve suların bu bulanıklığında en eslem çare, onlar gibi suya sabuna el sürmemek, ve :

Ve gözlerimizi kapayıp, kulakları- mızı.. hattâ burunlarımızı - zira kokanlar da var - tıkayıp : Yaşasın şakşakçılık! demektir.

Naci Sadullah

Bugünkü Kıyafetlerimiz Gündelik Hayatımıza Uymuyor...

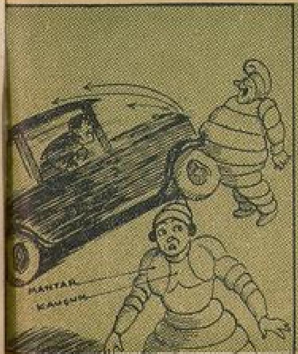

1 — Meselâ: Gündüz şehirlerin kalabalık yerlerinde dolaşanlar için şu kostüm hiç de tuhaf değildir

2 — Geceleri dışarı çıkarken bu şekilde giyinmek pek müna- sipdir...

3 — Bir gezinti esnasında Gaz maskesi kullanmak lüzumsuz bir ihtiyat değildir...

4 — Velhasıl Sdatyum ve em- sali oyun mahallerine gidenler de böylegiyinmelidirler!..

İSTANBUL BOMBALAR ALTINDA

Ayasofyanın arka sokaklarından birinde oturan arkadaşımın evinden dönüyordum. Vakit öğleye yakındı. Yaz. Sıcak. Sokakta benden başka bir iki yolcu daha var. İşe geç kalmıyayım diye adımlarımı sıklaştırdım. Birdenbire önümde gidenlerden birisi durdu. Başını havaya kaldırdı. Gökyüzüne bakıyor.

Bir insanın dikkatle bir yere bakışı ne kadar sâridir bilirsiniz. Onun göke baktığını görünce ben de başımı kaldırdım. Sokakta gidenlerin hemen hepsi, bizi taklid ettiler.

Gökyüzünde süratle büyüyen küçük siyah noktalar vardı. Bunlar, Güneşe baktıktan sonra insanın gözleri içindeki kamaşmadan doğan pırıltılara benziyorlardı.

Kulağıma derinden derine, ne yandan, nasıl geldiği belli olmayan bir uğultu geldi. Bu, çok uzaklarda dönen bir su değirmeninin iniltisine... bizim matbaanın bodrum katına yerleştirilen makinaların, sıcak günlerde yukarıya çıkan uğultusuna benziyordu. Bu benzeyiş uzun sürmedi. Şimdi açıktan açığa, gitgide daha vazıhlaşan bir motör sesi işitiyordum. Gökyüzündeki pırıltılı noktalar iyiden iyiye büyümüşlerdi. Motör sesi tek değildi artık... Bir çok motörün hep birden işlemesi, gökten yere doğru burgulanarak inmekteydi.

Önümüzdeki adam :

— Uçak !

Diye haykırdı. Bu haykırışta, ölüm haberi veren bir çanın uğultusu vardı.

Ne yapacağımı şaşırdım. Gelen uçaklar düşman mıydı ? Bizimkiler miydi ? Bu sualin cevabını sol tarafımdaki adam verdi :

— Düşman uçakları ! Kaçınız !

Ortalık karıştı. Evlerin pecerelerinden gökyüzüne doğru uzanan başlar geri çekildiler. Biz, sokaktakiler çil yavrusu gibi dağıldık.

Yakınlarda sığınacak bir sığınakın olup olmadığını bilmiyordum. Gerisin geriye dönüp arkadaşımın evine gitmek aklıma geldi. Bir on metre kadar koştum. Sonra birdenbire hatırladım ki, arkadaşımın evi eski bir yapıydı, ve orada sığınak yapılmamıştı.

Motör sesleri artık çok yakından duyuluyordu. Düşman uçak filosunu iyiden iyiye görüyordum. Ölüm kuşları gibi homurdanarak, şehrin üstünde dolanmaktaydılar. Birdenbire bir patlama oldu. Uzaklarda bir yerde korkunç bir patlayış ! Yüzü koyun yere kapandım. Bu vaziyette ne kadar kaldım ? Hatırlıyamıyorum. Yalnız başımı kaldırmak istediğim zaman, daha yakınlardan ses veren ikinci bir patlayışla, tekrar yüzü koyun yattım yere. İki yanımdan koşarak insanlar geçiyordu. Bazılarının, soluksuzluktan tıkanarak düştüklerini görüyordum.

Birdenbire doğruldum, sokak ortasında yüzü koyun yatmakla canımı kurtaramıyacağımı anlamıştım. Ayağa kalktığım zaman gözüme ilk ilişen şey, Ayasofyanın sol arkasında Ahırkapıya düştüğünü zannettiğim bir yerden korkunç bir yangının yükselişi oldu.

Şehir, bir tek ağız gibi inlemekteydi. Uçaklar dolanıp dolanıp İstanbulun üstüne bomba yağdırıyorlar... yangınlar, patlayışlar biribiri ardından fışkırıyordu.

Ben koşuyordum. Divanyoluna çıktım. Cadde görünecek haldeydi, tramvaylar, taksi otomobilleri bomboş, karma karışık oldukları yerde taş kesilmiş gibi duruyorlardı. Dükkânların içinde kimseler yoktu. Diyebilirim ki koskoca caddede benden başka, ne yapacağını şaşırmış iki üç insan ancak vardı.

Koşuyordum. Birdenbire bir ıslık, korkunç bir ıslık sesi kulaklarımı yırttı. Arkasından dehşetli bir patlayış. Olduğum yere yıkıldım. Gözlerimi açtığım zaman, altı üstüne gelmiş bir çukurun içindeydim, ve üstüme alçalan koyu bir duman yığını gırtlağıma sarılmış beni boğuyordu. Kımıldanmak, doğrulmak istedim. Her nefes alışımda biraz daha boğuluyordum. Ciğerlerimin parçalandığını duyuyordum. Gözlerim müthiş bir acı içinde kapandılar. Kendimi kaybettim.

Gözlerimi açtığım vakit kendimi Ayasofyalı arkadaşımın evinde, misafir odasında, bana yaptıkları yatakta buldum.

Perdelerden içeriye ılık bir sabah güneşi sızmaktaydı.

Arkadaşım başucumda duruyor ve tuhaf şey, gülüyordu :

— Ne oluyorsun yahu ? dedi.

— Uçaklar, dedim.

— Ne uçakları ?

— Düşman uçakları gittiler mi ?

— Saçmalama kuzum ! Ne düşman uçağı ? Kendine gel !

Bu sefer gülmek sırası bana geldi, ve ben gülerek kendime geldim.

Gece uçaklar etrafında yaptığımız ateşli bir konuşmadan sonra, uyuyunca korkunç bir rüyanın içinde sabaha kadar kıvranıp durmuşum.

Bu korkulu rüyanın hakikat olmaması için hükûmetin de.. halkın da uyanık durmalarının.. bu tehlikeden korunma çarelerinin biran evvel temin edilmesinin lâzım geldiğini anladım.

yerden
lişi oldu.
inlemek-
ıp İstan-
rıyorlar...
ardından

vanyoluna
haldeydi,
ri bomboş,
le taş ke-
kkânların
ebilirim ki
başka, ne
san ancak

e bir ıslık,
ulaklarımı
bir patla-
m. Gözle-
stüne gel-
ve üstüme
ğırtalağıma
ıldanmak,
alışımda
ğerlerimin
Gözlerim
dılar. Ken-

kendimi
rinde, mi-
arı yatakta

bir sabah

luruyor ve

dedi.

iler mi ?
Ne düşman

bana geldi,
eldim.
yaptığımız
uyuyunca
sabaha ka-

at olmaması
da uyanık
n korunma
edilmesinin

Yazan :

CEVAD ŞAKİR

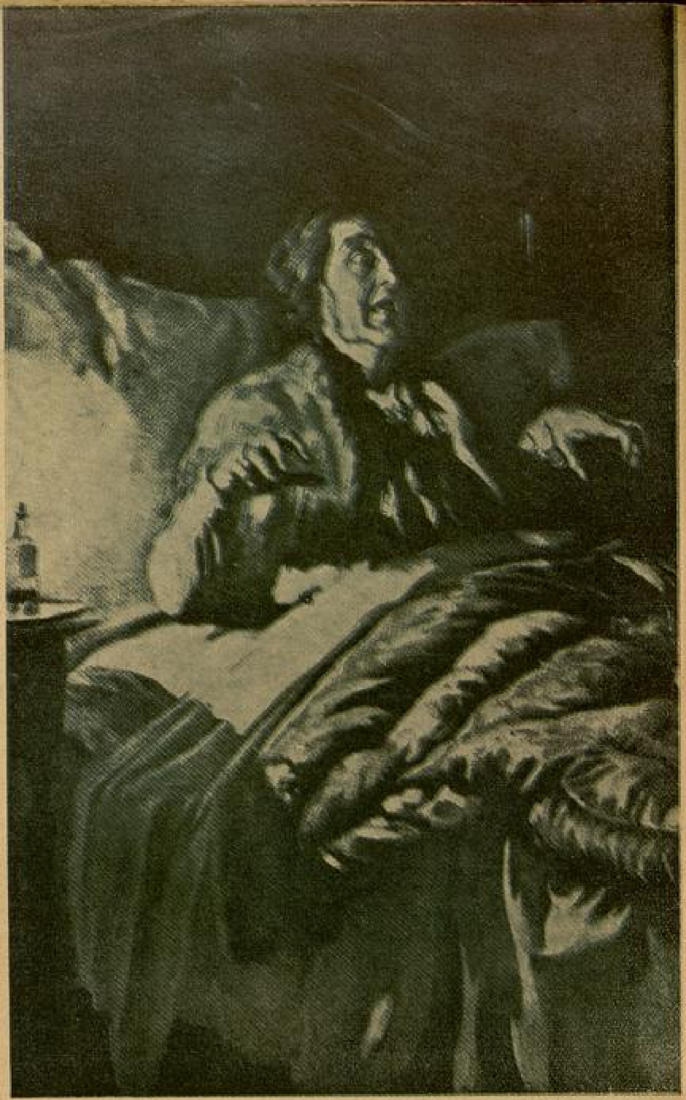

Açın Şu

— Evet! .. ben çok sinirliyim, fena halde sinirliyim!.. Ötedenberi sinirli idim; fakat bana «Deli» demenizdeki mana ne? Hastalık hassasiyetimi arttırdı; hassasiyetim kaldı ki kötürüm olmuş değildi. Hastalık hassasiyetimi yokedememişti.

Bendeki işitme hassası, öbür insanlardaki işitme hassasından daha kuvvetliydi. Ben, göklerde ve yeryüzü üzerinde bulunan bütün sesleri duyardım. Hatta cehennemden gelen sesleri bile duymakta idim. O halde bana deli denebilir mi?.. Dikkat edin! serüvenimi ne büyük bir soğukkanlılıkla anlatabildiğimi göreceksiniz:

O düşüncenin beynime ilkönce nasıl girdiğini düşünebilmeme imkân yoktur. Fakat, o düşünce bir kere beynime girdikten sonra, beni geceli gündüzlü rahatsız etmeğe başladı!.. Ne maksadım, ne de kasdim vardı. Bu ihtiyar ablam seviyordum. İhtiyarcık bana fenalık etmemişti. Kalbimi kırmamıştı. Altınları gözlerimi kamaştırmamıştı. Sanırım ki bütün bu işlere sebep gözüdür. Evet, gözü.. zira, ihtiyarcığın gözlerinden biri; kartalların gözüne benziyordu. Soluk mavi bir gözü ve üzerinde bir leke vardı? Bu göz ne zaman bana baksa, damarlarımdaki kan donakalıyordu. Bu bakış yüzden ben, - yavaş yavaş - ihtiyarcığın hayatına kıymayı kafama koydum. O perdeli gözden, ancak böylelikle kurtulabilirdim.

İşte bu noktada işler çatallaşıyor; beni deli sanacaksınız. Fakat bilmiyor musunuz ki delilerin dünyadan haberleri yoktur. Halbuki beni görseydiniz!.. Ne ustalıkla, ne ince bir görüşle; ne iyi bir buluşla bu işi başardığımı bir görseydiniz!

Cinayeti işlediğim hafta içinde ihtiyar arkadaşıma karşı pek müşfik davrandım. Her gece - on ikiye doğru - kapısının mandalını çevirirdim; ihtiyarcığın oda kapısını açardım. Fakat, gürültü etmeden, ses çıkarmadan!.. Kapı, içeriye başım girecek derecede aralanınca, ihtiyarcığın odasına bir kapaklı hırsız feneri sokardım... Ama kapalı, sımsıkı kapalı bir fener!.. Bu fenerden dışarıya hiçbir ışık çizgisi sızmazdı!.. Sonra, kapı aralığından içeriye başımı daldırırdım... Oooo! eğer kapı aralığından içeriye başımı ne büyük meharetle daldırdığımı görseydiniz, gülerdiniz!.. Başımı kapı aralığından içeriye yavaşçacık sokardım... İhtiyarcık uykusundan uyanmasın diye yavaşçacık... Başımı, kapının dışarısından kapının içerisine sokmam, belki de bir saat sürerdi.

Maksadım ihtiyarın yatağında nasıl uyuduğunu seyretmekti...

— Yoooo! delilerin bukadar büyük bir ihtiyatla iş görmesi mümkün değildir. Başım odanın içine iyiden iyiye girdikten sonra, kapalı hırsız fenerini açardım. Fakat çok tetik davranarak; zira fener kapağı gıcırdardı. Gıcırdamasın diye fener kapağını azıcık aralardım, ve incecik bir ziya çizgisini, ihtiyarcığın kartal gözünü andıran soluk mavi ve perdeli gözüne akıtırdım.

Tam yedi gece; evet tam yedi gece aynı hareketi tekrarladım. Haftanın her gecesi - her gece yarısı - bunu tekrarladım. Ancak ihtiyarcığın gözünü daima kapalı buldum; ve bu sebeple, beynime saplanan işi başaramadım. O işi başarmama imkân yoktu; çünkü benim kızdığım, ve fenalık etmek istediğim ihtiyar kardeşim değildi; o soluk mavi perdeli gözdü.

Evet! ihtiyarcığın kendisine fenalık etmek istemiyordum. Her sabah, gün doğduktan sonra, cesur bir hareketle, odasına giriyordum. Onunla konuşuyordum... Ve onu, bir kardeş gibi, ismile çağırıyordum. Ona, o geceyi nasıl geçirdiğini.. rahat uyuyup uyumadığını soruyordum?..

Sekizinci gece, kapıyı daha büyük bir tetiklikle açtım. Saatların akrepleri bile, benim - kapıyı açarken - elimin çizdiği hareketten daha çabuk ilerlerler. İtiraf edeyim ki o geceden evvel, kabiliyetimin bu derece geniş ve büyük olduğunu bilmiyordum. Kapıyı yavaş açmakta ne kadar mahir olduğumun farkında değildim!.. Bu büyük becerişi öğrenince, sevincimden içim içime sığmadı. Demek ki ben, orada, kapısının önünde idim de.. kapısını usul usul açıyordum da.. onun bundan haberi bile yoktu; Kafamın içindeki fikirlere bile nüfuz edemiyordu. Bunu düşününce ufak bir kahkaha attım; olabilir

Tahtaları!

ki o, bu kahkahayı duydu; zira, yatağın içinde ansızın kımıldanıverdi!..

Uyanıyormuş gibi kımıldanıverdi. Benim, kapı aralığından çekilip sıvıştığımı mı sandınız?.. Yok yok. Kaçmadım: odası zifiri karanlıktı, ve karanlık çok koyu idi. İhtiyarcık, hırsız korkusundan pencerelerin demir kanatlarını sıkı sıkıya kapamıştı. Bu yüzden kapının aralanmakta olduğunu göremezdi.

Göremiyeceğini bildiğim içindir ki, kapıyı yavaş yavaş itmekte devam ettim... Kapıyı ittim, ittim...

Başımı içeri soktum; az daha fener kapağını açıyordum ki, parmağım tenekenin üzerinde kaydı. O dakika ihtiyarcık yatağında doğruldu ve seslendi:

— Kimo?

Put gibi donakaldım ve cevap vermedim. Tam bir saat, bir tek üyemi kıpırdatmadım; ve tam bir saat, ihtiyarın yattığını işitmedim. İhtiyar yatağında oturmuş, etrafı dinliyordu; tıpkı benim, uykusuz kaldığım geceler, duvar kerestelerindeki ağaç kurtlarını dinlediğim gibi..

Aynı zamanda, hafif bir inilti işitiyordum; bu iniltinin öldürücü bir korkudan gelme olduğunu anladım. İnilti bir ağrıdan veya bir yastan olma değildi. Hayır, hayır!.. Bu iniltinin çıktığı yer, korku dolu bir yürekti.

Dünyadaki bütün gürültülerle alışkanlığım vardır. Nice geceler el etek çekildikten sonra, benim de saat on ikide korkularım, bazen oğultu halinde göğsümden fışkırıverirler. Evet! ben bu iniltileri pek yakından bilirim. İhtiyarcığı korkutan şeyin de ne olduğunu pekâlâ biliyordum. Ve, » için için gülesim gelmekle beraber, » ona acıyordum. İhtiyarcığın yatağında ilk döndüğü andan itibaren, uyanık bulunduğundan haberim vardı. Korkusu git gide çoğalıyordu. Boş yere kuruntuya kapıldığına dair kendi kendini kandırmağa uğraşmıştı; fakat bunu başaramamıştı. Avunmak isteyerek: «Korkacak birşey yok!.. Ocakta rüzgâr oğuldadı... Korkacak birşey yok; tavan tahtalarından biri çatladı„ diye düşünmüştü. Kafa» sından bu farziyeleri geçirerek cesaretini perkitmeye uğraşıyordu; fakat nafile!... Nafile! çünkü ihtiyarcığa yaklaşan Azrail; ihtiyarcığın önüne kocaman ve siyah gölgesile gelip sokulmuştu. Böylelikle Azrail avını kucaklamıştı. Şimdi ihtiyar, o kocaman ve siyah gölgenin nüfuzunu, tesirini duyuyordu. Hiçbir şey görmemesine, hiçbir şey işitmemesine rağmen; kapı aralığından içeriye uzanan, başının odada bulunduğunu hissediyordu.

*
* *

Uzun bir zaman daha bekledim; sabrettim. Ama ihtiyarın yatağına tekrar yattığını duymadım; kapalı hırsız fenerini bir azıcık açmağa karar verdim; şöyle azıcık, azıcık açmağa... Feneri açtım... açmakla açmamak arasında bir şeydi bu!. İnce ve soluk bir ışık, tıpkı bir örümcek ipliği gibi, fenerin deliğinden sızdı; ve ihtiyarın perdeli gözlerini aydınlattı.

Gözü açıktı!.. Hem de alabildiğine açık!.. Ona bakar bakmaz hiddetlendim. Onu iyiden iyi görüyordum. Kirli bir mavilikte idi; bir perde ile örtülü idi!.. Kemiklerimin içinde iliklerimin donduğunu duydum. İhtiyarın yüzünde, bu gözden başka birşey görmüyordum. Zira fenerin ince ışığı yalnız gözü, ve bu gözün yalnız o korkunç yerini aydınlatıyordu.

Müsaade buyurun da bu nokta da, deli olmadığımı bir daha tekrar edeyim. Ben deli değilim; olsa olsa hislerimde sınırsız bir incelik vardır. İşte bu büyük duygu sayesindedir ki kulağıma boğuk, sağır, fakat tiz bir gürültü çalındı. Bu gürültü, pamuklara sarılmış bir saatın tıkırtısına benziyordu. Ben, bu tıkırtıyı da tanıdım!..

İhtiyarın helecanıydı bu!.. Trampet gibi ötüyordu; ve trampet gibi öttükçe, ben, kendi kalbimde trampetle hucuma kaldırılan bir asker cesareti duyuyordum.

Fakat kendimi tuttum; kımıldanmadan durdum. Güçlükle nefes alıyordum. Fener ışığının gözden ayrılmamasına çalıştım. İhtiyarın helecanı arttı. Yüreği gitgide fazla gümbürdedi. Korkusu, her halde, son kerteyi bulmuş olacaktı. Sözlerimi iyice takip ediyor musunuz?.. Sinirli olduğumu haber vermiştim; evet, ben sinirliyim!.. Böyle geceyarısı, bu köhne evin sükûtu ortasında duyduğum garip gürültü, beni fena halde korkuttu. Birkaç dakika daha soğukkanlılığımı korumaya çalıştım. Fakat helecan, her an artıyor, artıyordu. Yüreğimin çatlayacağını sandım. Ve böylelikle içime

(Sonu 29 uncu sayfada)

Anvers

Önceden sorup soruşturmadan, malûmat edinmeden, Anverse gelip, gizli kokain sürümü etrafında gazetecilik yapmak, budalalığın en büyüğü olurdu.

— Geçen sayının devamı ve sonu —

(Çaprast haç bandıralı gemiler bordasında..)

Önceden sorup soruşturmadan, malûmat edinmeden, Anverse gelip, gizli kokain sürümü etrafında gazetecilik yapmak budalalığın en büyüğü olurdu. Öyle damdan düşer gibi gelmemiştim ben.

Edindiğim malûmat işime yarayacak mıydı acaba? İşte orasını kestiremiyordum. Saatler geçtikçe şüphem artıyordu. Limanın falan meyhanesinde gizli alış veriş olduğunu duymak; o meyhane alışkınlarının adlarını ezberlemek; yabana atılır iş değil. Amma oraya girmek, " falanı ,, sormak, derken suratların asıldığını, ağızların kapandığını görmek, kapı dışarı deffolup gitmenizin beklendiğini sezmek, başdan savma karşılık almak.. o da ayrı bir iş. Bu kaygu ile Anversli bir tanıdığa başvurdum, derdimi dinledi:

— Luiyi tanısaydınız... dedi.

— Lui de kim?

— Esrarengiz bir adam. Nereden geldiği, ne yaptığı pek belli değil. Burada, demiryolu garına yakın bir meyhane tutuyor. Her halde Anvers apaşları çevresinin girdisini çıktısını, o âlemde dönen dalavereleri Luiden iyi bilenini bulamazsınız. Herif zaten işin içinde. Size kılavuzluk etmeye yanaşırsa, istediğiniz oldu demektir. Sizi ona rastlatmaya bakacağım. Bu akşam, yemekten sonra, "Pel-mel ,,e gelin. Belki oradadır.

Akşam meyhaneyi boyladık. Lui'den eser yoktu. Bizim dost usulca sordu: Bir gözükmüş amma kalmamış. Neş'emiz kaçtı, ayrıldık.

Az sonra, Anversin büyük bir kahvesinde hazin hazin, bizim Parisdekiler gibi sahte olmayan bir kremalı kahveyi yudum yudum içiyor, arpacı kumrusu gibi düşünüyordum. Kısa boylu, saçı sakalı tıraşlı adamın biri, solgun benzini aydınlatan kurnaz gözlerle, karşıma geçti, oturdu. Gözünü gözüme dikti:

— Beni aramışsınız; dedi, Lui benim.

Konuşduk. İş çatallandı:

Lui bana dedi ki:

— İlk başdan, söylediklerinizi pek anlamıyorum. Anversin iç yüzünü, gizli taraflarını falan bildiğim yok. Ben esnaf bir adamım, okadar. Haydi diyelim ki sizi alâkadar eden muhitde tanıdıklarım bulunsun... Amma kim bana isbat eder ki siz polise mensup değilsiniz? Anlarsınız ya, ne polisle, ne de berikilerle başımın derde yanmasını istemem...

— Kuşkullanmaya lüzum yok, dedim, işte pasaportum.

Lui bizim kahve rengi karneyi evirdi, çevirdi, güldü:

— İster misiniz size bunun eşi on tane yapayım. Gazeteci vesikamı çıkardım. Bizim Paris polis müdürü Lanjoron cenapları kızmasın amma, bu vesika Lui'yi daha ziyade, kahkaha ile güldürdü:

— Buna gelince, istersen sana bundan on değil, yüz tane sahtesini yapayım. Dinle Lui, dedim, seninle açık konuşacağım. Anversin gizli taraflarına dair elimde malûmat yok değil. İşte bak.

Ve ona, içinde beş on ad yazılı bloknotumu sundum. Bu

Geceleri

— Bana bak, dedi, sana güveniyorum. Günün birinde bana yararsın belki.. Yalnız bir şartım var: Gördüklerini olduğu gibi yazmıyacaksın.

Türkçeye Çeviren:

AVNİ MOGOL

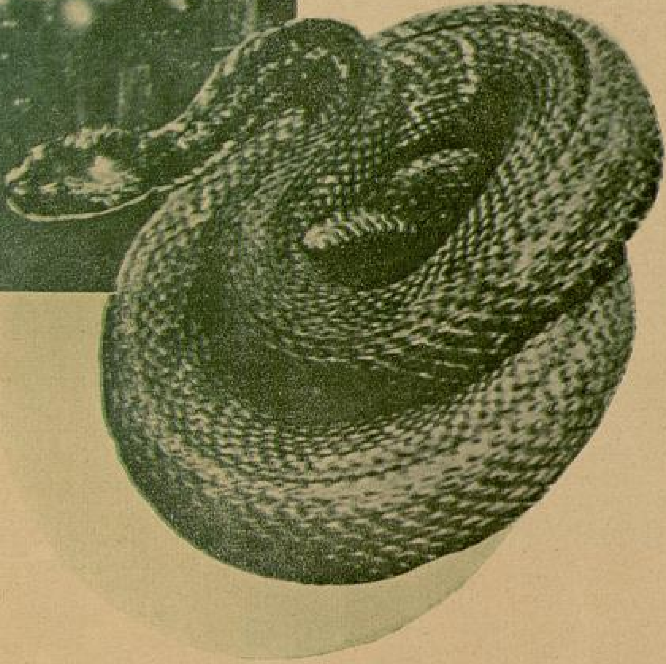

vesikayı merakla gözden geçirdi, sonra: — Edindiğin malûmat fena değil dedi. Amma biraz gecikmiş... Bak, meselâ bu (şehadet parmağıle bir ad üstüne bastı) artık burada değil. Şuna gelince.. delikde. İlle şu Bayan... öleli beş sene oldu. Lui biran düşündü: Bana bak, dedi, sana güveniyorum. Günün birinde bana yararsın belki.. Yalnız bir şartım var: « Gördüklerini olduğu gibi yazmıyacaksın. Adımı anmıyacaksın. »

— Sözüm söz Lui...

. . Ve anladınız ya, Lui onun gerçek adı değil. Çıktık. Sokakta çiçek, kırmızı karanfil satıyordu bir Bayan. Lui kırmızı bir karanfil seçti. Koruyucu bir gülümseyişle çiçekçi kızı şöyle süzdü, geçti. Hazretin gülümseyişi, para yerine geçiyormuş anlaşılan. Derken baktım karanfili benim yakamın sağına takıyor: Yanılıyorsun, çiçek sola takılmaz mı? diyecek oldum.

— Aldırma sen. Ben yaptığımı bilirim.

Susdum, bu da Anvers modası olacak! yürüdük. Dün uzun uzadıya sözü geçen perdeleri inik, kapıcısı dev gibi, bayanları kıvrak kahvenin önünden geçiyorduk:

— Sen şuraya gir, birşey iç. Benim az ötede yalnız görecek ufak bir işim var. Bir saat sonra deminki yerde buluşuruz, dedi Lui.

Girdiğim kahvede 25 franklık şampanyayı beş franga nasıl içtim; çıkarken niçin ahbapça, saygı ile selâmlandım, sözün kısası karanfili yakamın soluna takmaktaki hikmet ne imiş, siz de biliyorsunuz şimdi.

O sabah erkenden rıhtıma yakın bir kahvede buluştuk. «Kargalar kahvaltı etmeden sokağa fırlamanın hikmeti ne ola?» diye düşüne düşüne kahveyi boylayıp ta, orada dirseğini masaya, elini çenesine dayamış, arpacı kumrusu gibi düşünen bir Lui bulunca: « bugün bir üsnomallık (gayri tabiilik) var » dedim. Beriki şöyle bir: «sabahlar hayır olsun » dedi demedi, caddeyi tuttuk. Luinin çenesini bıçak açmayor, suratından düşen bin parça, lâf olsun diye konuşmağı başladım:

— Parisi özledim şimdi. Oraya gelirsen seni gezdirmek sırası bana düştü demektir.

Berikinin asık suratında, umulmadık alaycı bir gülümseyiş belirdi!

— Senin Paris dediğinin içini, bir kere gel sen bana sor. Yakında aklıma esip te orayı boylarsam, seni bulurum ve yine sana yol gösteren ben olurum!

Buna ne buyurursunuz? Eloğlu yapar mı yapar! Benim gibi doğma büyüme Parisliye Parisin iç yüzünü göstermeyi pek tabii bulan bu yaman adama, saygım o dakika daha çok arttı. Gık

(Sonu 31 inci sayfada)

— İşin o tarafını bana bırak Hicran ... Sesini satışa çıkaracağın pazar, zevkleri ihtıras ve alkol kokan kimselerle dolu olmıyacaktır!.

Sözlerimde ve sesimde; kendisini çalgılı kahve sahnelerine çıkaracağımı zannetmesinden doğan bir kırgınlık da sezinleyen Hicran:

— Peki Celâl ağabey! dedi.. Senin istediklerin, benim de istediklerimdir! Çünki kaniim ki sen, benim hakkımda bir karar verirken şahsına ait meselelerde bile sarfetmediğin bir, dikkat, bir alâka ve ihtiyat gösterirsin!

Hicran, sezinlediği kırgınlığımı gidermek için, söylediği bu sözlerinde samimi de olabilirdi.

Fakat bu sözler içimin, kendimden bile gizlediğim karanlık bir yerinde derin bir sızı yarattı.

Ben, mahiyetini ve sebebini iyice anlayamadığım bu sızıyı, görünmez bir elin

Hicran! Korkma, Senin Sesini Satışa Çıkaracağın Pazar, Zevkleri İhtıras ve Alkol Kokan Kimselerle Dolu Olmıyacaktır..

★

Şüphe Yok ki, Mayalarında İyilik İzleri Tükenmiş Olan İnsanlar İçin Hiçbir Şey; Hakedilmemiş Mazhariyetler Kadar Zehirli Değildir...

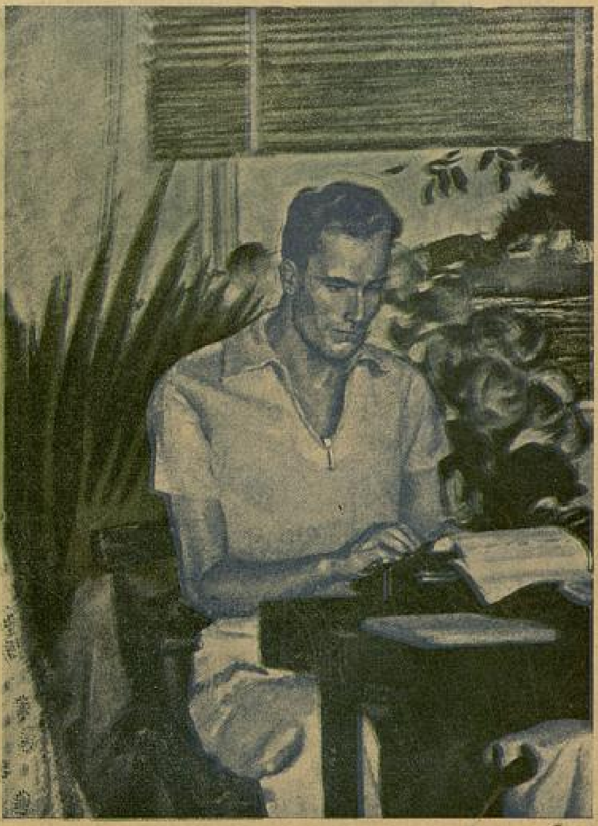

batırdığı bir iğne acısı gibi, sadece duydum. Ne idi bu sızı?. Hicranın bana hudutsuz inanışını duymak, beni niçin üzüyordu? Yoksa, bu itimadına lâyık olmıyan duygularım mı vardı? Ondan, istemiyeceği şeyler dilenmiyeceğime emin değil miydim? Ve bu sızı; bu adsız şüphenin; duyurduğu bir vicdan azabı mıydı?.

Şüphe yok ki, mayalarında iyilik izleri tükenmemiş olan insanlar için hiçbir şey; hakedilmemiş mazhariyetler kadar zehirli değildir. Faraza, yüzde yüz sadık kalamadığımız bir dostun, bize karşı hâlâ yüzde yüz itimat beslemesi, acısına güç dayanılır bir tokat gibidir.

O, bize itimat göstermekle, kendisine ihanetimizin en dokunaklı cezasını vermiş olur. Hem de hiç farkına varmadan...

Bunları niçin düşünüyorum? Hicrana karşı suçlu mevkide miyim ki, onun bana itimat beslemesinden utanayım?

Muhakkak ki hayır!

Ona karşı, suç sayılacak duygular beslediğimden

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

Yazan: **M. S.**

№: 10

mi şüpheliyim? Buna, ne ayni katiyetle, "hayır!„ ne de "evet!„ diyemiyeceğim. Çünkü bugünkü halde ona karşı beslediğim duygular; sıtmalı rüyaları gibi karmakarışık.

Ben, tıpkı fena bir hakikati öğrenmekten çekinenler gibi, şüphe içinde yaşamayı tercih ediyorum. Ve gözlerimi kendi içime çevirmekten korkuyorum. Muhakkak ki, bu cesareti göstereceğim gün gelecek; ve ben o zaman müphem duygularımın adını öğreneceğim.

Fakat duygularımın herhangi bir adı alması, beni Hicrana karşı niçin suçlu mevkie düşürsün?

Yoksa ben, farkına varmadan yanlış bir yola sapmanın hatalarını, menfaatime hazmettirmeğe mi çabalıyorum?

. . . .

— Neler düşünüyorsun Celâl ağabey?

Bazı düşünceler, insanı tıpkı ağır bir öğle uykusu gibi birdenbire bastırıyor. Kafam ve duygularım, bu çözülmemiş düğümlere öyle dalmış; bilmece halline çalışan çok meraklı bir okuyucu gibi, kendimden geçmişim.

Kimbilir nekadar süren dalgınlığımı, ilk aklıma gelen yalanla tevil ettim:

— Verdiğimiz kararın tatbik şekillerini düşünüyordum Hicran!

Evvelâ, sesinin usul terbiyesini arttırmak lâzım. Bunun için de aklıma, isabetli sandığım bir çare geliyor.

Bugün, edebiyat gibi, felsefe gibi, seramik gibi, tezyinî gibi, bizde henüz kâfi derecede müşteri bulamayan bilgiler var. Bu bilgilerin diplomaları, sahiplerinin işlerine boş bir cüzdandan fazla yaramıyor.

Bence, şarkı hocalığı da bunların arasındadır. Buna en başta delil de, Viyana konservatuarından diplomalı bir dostumun vaziyetidir.

Aklıma, sesinin terbiyesini ona bırakmak geliyor. Hem bu suretle, sade sen, değerli bir hoca kazanmış olmayacaksın; ben çok yakın bir dostuma, izzeti nefsini kırmadan yardım etmek imkânını bulacağım. Zira Ferit, benim kadar yakın bir dostundan da olsa, emek mukabilinde olmayan bir yardımı kabul etmeyecek kadar mağrurdur.

Bu teklifimi de itirazsız kabul eden Hicran, az sonra yatmaya giderken ciddî bir eda ile:

— Maalesef, dedi, ilk konserimi dinleyemiyeceksin Celâl ağabey!

Merakla sordum:

— Neden?

Güldü:

— Çünkü onu, bu gece rüyamda vereceğim galiba!

***

Üçüncü Kısım

Derse başladıklarının üçüncü günü, Ferit, tabiatindeki orijinaliteyi yine meydana koymuş ve:

— Azizim, demişti, Bayan Hicranda sade harukulâde bir ses değil, eşine çok güç rastlanılır bir istidad da var...

Fakat, istidadlar, tıbkı çocuklara benzerler. Bir çocuğun seneler içinde geçirdiği değişiklikleri, yabancılar, babasından, anasından, hulâsa onu hergün, heran gören kimselerden çok daha çabuk sezerler.

Analar, babalar vardır ki, çocuklarının her hususta inkişaflarını, başkalarının ikazlarile farkederler.

Çünkü onlar, gözlerinin önündeki bu sezilmiyecek kadar ağır inkişafı, alışa alışa takip ederler. Hattâ, bu sade çocuklarda değil, birçok şeylerde de böyledir.

Meselâ: bir şehrin ne kadar değiştiğini, içinde yaşayanlardan ziyade, oraya pek seyrek uğrayanlar görürler.

Bu itibarla, sen, Bayan Hicranı her gece dinlemeye kalkışırsan, istidadının göstereceği inkişafın hududunu anlayamıyacaksın.

Halbuki ben, bu çok geniş olacağına kani olduğum hududu, birdenbire ve şaşırarak görmeni istiyorum.

Beni, bu sürprizi yapmak keyfinden mahrum bırakmak istemezsen, Bayan Hicranın sesini, tayin edeceğim zamandan evvel dinlemeğe kalkışma...

(Arkası var)

BÜYUK • YERLİ • SEVDA •

DUYGU • TAHLİL • ROMANI •

GÖNDERİLMEYEN MEKTUB

YAZAN:

MELİKE CANAN

. . . Genç kadın aynanın karşısında, uzun uzun, kendine baktı.. güzel vücudunu saran daracık elbisesinin, açık yakasından yükselen başında eşsiz, adsız bir çiçeğin güzelliğini buldu.. Yumuşak büklümlerle, omuzlarına düşen saçları, güneşe tutulmuş bir çevrenin a'tın sırmaları gibi parıltılıydı. Gözlerinin nemli kurşunî bakışlarına, uzun kirpikleri gölge veriyor. Hafif yukarı kalkık kaşlarında sorgular saklı sanki.. parlak gergin dudakları yüzüne en güzel bir renkle çizilmiş... Genç kadın güldü. Açılan dudaklarının arasında dişleri ışıldadı. Küçük bir sesle aynadaki görüneşe sordu:

— Bu güzel kadın (Gü!en) mi? Bu, gülüşü çekici kadın ben miyim?..

Aynadaki görünüşü söz söylerken, öyle yumuşak bir gururla dudaklarını oynatıyordu ki; genç kadın güzel boynunu geriye bırakarak tatlı tatlı güldü.

Başını kaldırdığı vakit aynanın içinden, arka duvarda asılı bir kadın resmi gözlerine ilişti.. dudaklarındaki gülüş küçülerek dağıldı genç kadının.. Dönerek resme yaklaştı. Bu, güzel olmayan, sevimli, iyi yüzlü bir kadın resmiydi. (Gülen) in dudakları yarı açıldı. Yavaşça:

— Zavallı dostum!.. dedi.. sana mektup yazamıyorum artık; seni unutmak isterken, yine hatırlattın kendini...

Sonra çabuk adımlarla yazı odasına geçerek, masasının başına oturdu, yazmaya başladı:

— Sevgili Duygu..

. . Deniz kap kara.. uçsuz bir zift bataklığı gibi.. Gök, damlayacak duygusunu veren gözyaş!arile benek benek.. ortalarında yarım aydınlıklı, bir Yarım Ay var.. Denizin, tam kendi altına gelen sularını, şıkırdayarak akan bir ışık deresine benzetmiş.. Bu ışık deresinin yanı sıra kayan küçük bir vapurun güvertesindeyim.. Bu gece kafamı unutmak, yaşadığımı unutmak, kendimi unutmak, seni unutmak, en sonunda dünyayı unutmak için ölesiye içtim.. dudaklarımdan baş!ayan, alevi görünmez bir yangın vücudumu sardı. Gecenin koynunu ölü elleri soğukluğunda bir hava doldurmuşken, serinlemek göresiye çıldırıyorum.

Gözlerimde yaş var.. bu yaşların ardından görüyorum her yanımı... Kulaklarımda denizin şıkırdayan sesi... Gözlerimi kapayınca bir dere kenarında sanıyorum kendimi .. Dere kenarıarı.. ne güzeldir bilir misin?.. Sen belki bir dere kıyısı gördün. Fakat ben, sayısızca bilirim. Toprağı kuru bir dudak gibi çat'ak, ovaların ortasından geçen, söğütlerin gölgesinde yeşillenen, kızılcık dallarına sürünen suyu az, suyu çok, suyu kurumuş, suyu taşmış dereler gördüm.. Ovalardan akan dereler, yı!dızlı gecelerde, üstü gümüş benekli kara yılanlara benzer; toprağın koynunda ağır kıvranışlarla akar..

***

Sana bunları niye yazıyorum sanki.. Suları sevdiğini bildiğim için galiba.. şimdi evimdeyim. Başım önümde.. gözlerim yaşlı.. vücudum yangınlı.. dudaklarım kuru.. ne vakit geldiğimin farkında değilim.. Şimdi kulaklarımda akan su sesleri dolu.. ben denize gidiyordum. Yanımdaki arkadaşım kolumdan neye çekti sanki?.. Deniz bana bir bardak buzlu limonata gibi geliyordu, içecektim.

O ışık deresinde yüreği sıtmalı bir köy kızı gibi yıkanacaktım.. neye bırakma-

Bu senenin en şık ve zarif yaz mevsimi şapkalarını: Mme MARİE CATSOUDİ'nin ŞAPKA SALONUNDA bulacaksınız. — Beyoğlu: İstiklâl Caddesi Glavanı sokağı köşesinde No. 2 Birinci kat

dı?.. Kim bilir!.. deli miydi, neydi?.. Kolu kuvvetli olmasa, ben onu dinler miydim hiç.. neyse deniz, bir gececik değil ya.. her gece evimin biraz ilerisindeki kayalıklara baş vurup duruyor..

Ama, biliyor musun Duygu?.. Bu gece denizin ortasında bir ışık deresi akarken, öbür yanları, altında son uykuya varanların selvilikleri gibiydi. Ne güzel şey bu.. başım dönüyor şimdi.. Görüşlerim birdenbire değişiverdi.. karşımda boylanmış, taze yeşil başaklı, buğday tarlalarına benzer denizler var.. Bu su tarlaları rüzgârla agır agır sallanıyorlar. Gögten güneş, bir ışık yağmuru dökerek her yanı pırıldatmış.. Ben, yeşil, dalgalı tarlaların kıyısında bir taş üstünde oturmuştum bir gün.. o gün denize söyledim sırlarımı.. şimdi de sana Duygu.. susamıyorum artık. Sana söyleyecek kadar susamıyorum: Ben de seviyorum. Şaşırma hiç.. duydun mu? ben de seviyorum.. Hani seninle saçlarımız sım sıkı örgülü, başlarımız yarı çocuk düşünceliyken, konuşurduk.. ben sana:

— Duygu, derdim. Ben hayatımda kimseyi sevemiyeceğim.

Sen kahkahalarla güler;

— Budala! derdin.. hem de nasıl seveceksin.. sen sarı kedini seviyorsun şimdi.. sen çiçeklerini seviyorsun şimdi.. Daha neler neler seviyorsun.. yüreğinin parça, parça olan sevgileri bir gün toplanacak, ve bir erkek seveceksin.. Doğru Duygu, şimdi ne çiçek seviyorum, ne kedi, ne de hiç birşey.. ama, bir erkek seviyorum.. nasıl biliyor musun?.. Bunu duymak için uzun yıllar bekledimse, anlatmak için yıllar gerek sanıyorum.. Deniz, güneşi nasıl severse, ben de onu öyle seviyorum.. güneş ve deniz gibi biribirimize eşiz onunla.. Birgün erkenden sulara açıldık. Altımızda küçük bir sandal.. sandalımızda ak, içi rüzgâr dolu bir yelken vardı. O ak yelken bizi kıyıdan ayırıyor, başka adsız duygu dünyalarına götürüyordu.. Düşün, onunla ilk olarak denizin üstünde yan yanayız.. sade su dört yanımız.. uzaklarda martılar gibi yelkenliler var.. güneş, deniz, ben ve o.. Burunlarımızda kimsenin nefes vermediği bir hava, kulaklarımızda su sesi doluydu. Saçlarımız biribirine değiyor, başlarımız yan yana; ona söylüyorum:

— Dinle sevgilim.. bu sesler sana benim çocukluğumu söylesin.. Boğazda, su içinden çıkmış kızıl mercan boyalı bir yalıdaydık... Sabahları, sular yalı duvarlarının taş oyuklarına girer çıkar, girer, çıkar seslenirdi. Bu sesler başımı doldurunca gözlerim açılırdı. Nakışlı tavanlarda ışıklar oynaşır, ışıklar titreşirdi. Güneşin denize vuran aydınlığı, suda açan nilüferler gibi tavanları çiçeklerdi..

Onun elleri saçlarımda, dudakları kulağımda, yavaş sesle söyleniyor:

— Taş oyuklarına sular girer, çıkar, çıkar, girer.. Nakışlı tavanlarda ışıklar oynaşır.

Sonra gözlerinde kendimi görüyorum. O söylüyor:

— Çocukluğun başıma sular gibi doldu. Yüreğime akan ışıklı akışın kaynağını buldum şimdi. Başımda doğmuş, büyümüş gibisin.. Başımla öleceksin sevgili..

... O gün duygu sonsuzluklarına eriştik.. Deniz ve güneş vücutlarımızın et, kan duyuşlarını almış, insanların, insanlıktan üstün varlığına bizi kavuşturmuştu. Uzak dalyanlardan sekerek gelen yanık sesler.. İlerlerde sıçrayan yunuslar. Yüzü yangınlı, içi serin deniz.. Rüzgâr yavaşladı bir aralık.. Bu havayla yelken yarı dolu.. Dümen ipini bıraktık. Yelken ipini çengele takdık.. Uzandık sandalın içine .. O dirseğine dayanmış yüzüme bakıyor. Güneş tam başının arkasında.. Güneş onun başı sanki.. Her yanı gök görüyorum gözlerinde.. Belirsiz bir gidişle kayıyoruz.. Suyu ağır ağır ikiye bölen sandalın çıkardığı sesler kulaklarımızda.. Dümenin çıkardığı sesler kulaklarımızda.. Billûr çubuklar biribirine vuruşuyorlar sanki.. Gözlerimi kapıyorum. Kapalı gözlerimin içinde onun güneşleşen başı ve gök dolu.

Dalgalı, coşmuş bir denize:
— Sus.. Yeter.. Kıpırdama artık..
Desen dinler mi hiç?!.. Gemini azıya almış, ağzı köpüklü bir tay:
— Dur!...
Demekle durur mu?

— Duygu, biliyorsun ki yaşım büyüdükçe sevgilerim de büyümüştü. Çocukları, insanları ve herşeyi seviyordum. Ama şimdi hiçbir şeyi .. Onunla gözlerimiz ilk karşılaştığı günden sonra, dört yanım siliniverdi gözlerimden.. Bağlarım çözüldü.. Bütün hayata kol atan sevgilerim, toplanarak onu içine aldı.

— Duygu, nasıl başım dönüyor bilsen.. Sana anlattıklarımı nasıl okuyacaksın, öyle merak ediyorum ki..

Sevinecek misin? Belki.. Ağlayacak mısın? Evet.. Beni sarhoş sanma sakın.. Başım dönüyor, fakat aklım dönmüyor.. Onun bağırışlarını susturmak, ama bir daha bağırmamak üzere susturmak için içmiştim.. Olmadı.. İçimin haykıran sorgularına, kafa tutuşlarına, cevap veremiyor, ve kafa tutamıyorum..

Dalgalı, coşmuş bir denize:
— Sus.. Yeter.. Kıpırdama artık..
Desen dinler mi hiç?!.. Gemini azıya almış, ağzı köpüklü bir tay:

— Dur!...

Demekle durur mu?

Niçin mi bu çığrışlar.. Bunu sana belki sonra söylerim. Ama şimdi sus ve dinle.. Yalnız senin dostluğun kaldı içimde.. Senin halâ yaşayabilen arkadaşlığın bana, dünyanın iki zıt duygusunu yanyana gösteriyor. Sevgi ve dostluk.. Sevmek ve hıyanet.. İşte içimin çığırışlarının rüzgârları burdan çıkıyor.. sefil oluyor da, senin gibi ipek kadına bunları, bu iç parçalayan yazıları yazabiliyorum..

Yine söyliyeceğim, sarhoş değilim. Başım dönüyor. Fakat ellerimin altında çizgilenen sahifelerde dönüyor.. Şimdi gözlerimdesin.. Yumuşak, güneşli başın.. İyi ve tatlı gözlerin.. Seven sıcak sesin... Sen sadece kadınsın.. İyi dostsun.. Ben senin hayatının bir tek dostuyum değil mi? Bu satırları okuyuşun gözlerime geliyor. Sevindin kardeşim.. ben de bir erkek seviyorum diye.. Bana da çılgınlıklar yaptıracak bir erkek, hayatıma karıştı diye.. Sevinme kardeşim.. Sevinme Duygucuk.. Zaten sevinemezsin ki.. Seni karşımda dağınık saçların, yaşlı gözlerin, alevli sesinle karmakarışık olmuş görüyorum şimdi.. Sana kızmıyorum. Dostlukların en olgununu yüreklerimizde büyütmüştük. Dost tarafla sana yalnız acıyorum. Nasıl ki fırtınan geçince, dost köşenle sen de bana acıyacaksın..

Çünkü yıllarca sevmek diye çıldırmıştım... Bunu duyabilmek için hayatımın en güzel yıllarını verebilirdim. Bugün en güzeline eriştm. Duyuyor ve içindeyim; güneşle deniz gibiyiz onunla..

Bu erkek kim biliyor musun?

***

Genç kadın yazdığı kâğıtları katlıyarak bir zarf içine yerleştirdi.. Masanın üstüne bırakarak pencerenin önüne yürüdü. Gelen sabahın ilk renkleri belirmişti. Hava serin, koklanmamış bir temizlikle ciğerlerine doldu genç kadının.. Uzaklarda deniz kıpırdısızdı.. Başının içinde halka halka biribirine karışan sesler, renkler, duygular, çözülür gibi oldu.. güneş doğuyordu. Güneşin denize kavuşmasındaki güzelliği güler gözlerle içti..

Sonra masanın üstündeki mektubu, ateşsiz şöminenin içinde bir kibritle tutuşturdu... İçindeki, kül olan dostluk gibi, mektubun küllerini avuçladı. Pencerenin dışındaki sabah rüzgârının esişine bıraktı.

PP-312

Sinema Alemini Altüst Eden Mülâkatlardan

№ : 6

Silva Siydney, Holivutta tanıdıklarım arasında kadın ve insan olarak, en dikkate değerlerinden biridir.

Birçok yıldızlar bilirim ki, sokakta rastlasanız tanıyamazsınız. Çünki, perdeye vuran resimlerile kendileri arasında, o kadar büyük bir fark vardır.

Meselâ: evinde konuştuğunuz, bir barda karşılıklı içki içtiğiniz "Mirnaloy,,un yüzü, beyaz perdede seyrettiğiniz Mirnaloyunkine, kızkardeşi kadar benzemez dersem yalan söylememiş olurum. Bu; filim makiyyajının insanı ne kadar değiştirdiğini gösteren güzel bir örnektir.

Tiyatroda bile artist, sahnede başka, hayatta başkadır.

Fakat bu fark, sinemada olduğu kadar büyük değildir.

Halbuki, "Silva Sidney„ in yüzünde, konuşuşunda, ve yürüyüşünde böyle bir ikilik yoktur.

Yüzü en çok değiştiren ne ağız, ne burun, ne saçlardır. İnsan yüzünün en büyük hususiyeti gözlerde toplanır.

Silva Sidney'in gözleri, gerek biçimleri, gerek bakışları itibarile öyle bir hususiyet gösterirler ki, bu, ne makiyyajla, ne de ışıkla değişir.

Silva güzel midir?

Ona, klâsik güzel denemez. Silvadaki cinsî cazibe, Gretaninki, Marleneninki gibi midir?

Hayır, Silva'nın cinsî cazibesi, hiç bir yıldızınkine benzemez. O, ne ilâhî, ne meş'um, ne muhteris kadındır.

Onun cinsî cazibesinde iki zıt şeyin birliği vardır: O hem kadındır, hem çocuk.

Ona, yüzde yüz kadın olan, kadınlığı her şeyinden üstün gelen, ve bunu derhal hissettiren bir varlık gibi tutulur, ve bir temiz çocuğa bağlanır gibi de bağlanırsınız!

Ben, Silva Sidney kadar yaşını belli etmeyen bir insana, çok az rasgeldim.

Hangi yıldızla konuştuysam, yaşını aşağı yukarı tahmin edebilmiştim. Onun yaşını kestiremedim bir türlü.

★

Silva Sidney'le, ismini yazmak istemediğim bir filim kumpanyası direktörünün evinde tanıştım. Direktör, benim gazeteci olduğumu bilmiyor, ve milyonlarını harcayacak yer arayan toy bir zengin çocuğu sanıyordu.

Kumpanyasının işleri de o günlerde çok kötü gittiği için, benim milyonları (!) kendi işine çekmek ümidini besliyordu.

Ben de, kırdığım potun farkına varmamış değildim. Fakat ok bir kerre yaydan çıkmış bulunuyordu.

Mamafih, kırdığım bu pot, müsamahakâr yıldızla dostluğu ilerletmemize mani olamadı.

Fakat çok zeki ve anlayışlı kız, beraber geçen üçüncü günümüzde bana:

— Sen, dedi, bir milyoner zade değilsin. Buna herkesi inandırabilirsin, amma beni asla.

Silva daha, hayatında hiçbir yalanı yutmamıştır. "Ben, çocukluğumdan itibaren, bütün iğfalata bile bile kapıldım. Ve bütün yalanlara, yalan olduklarını bile bile inandım„ diyor.

O, beni hayrete düşüren bu orijinal cevabı, ve çok isabetli tahminile, ikinci hüviyetimi sezebilen yegâne yıldız oldu.

> — Silvanın cinsî cazibesi, hiçbir yıldızınkine benzemez. O, ne ilâhî.. ne meş'um.. ne muhteris kadındır!... O, hem kadındır hem çocuk...
>
> — Ömrümde yalnız bir defa, Silvanın hatırası karşısında, kalemime kafam değil, duygularım hâkim oldu...

Ben de, onun ne hakkımdaki tahminini, ne de bu ümidini kırmamaya çalışıyordum. Zira hiçbir şey, istediklerimi yapabilmekliğime, böyle tanınmak kadar yarayamazdı.

Silva, bu çok açıkgöz (!) direktörün kumpanyasında değildi.

Fakat birçok dedikodular, Silva'nın o direktör tarafından ayartılmak üzere olduğunu anlatıyordu.

Silva'nın vaziyeti ve temasları da, dal budak salan bu dedikoduları tekzip etmiyordu.

Direktörün, bir muhteşem sinema dekorunu andıran salonunda, Silva'ya ilk sorduğum soru şu oldu:

— San'atinizin hayranıyım, yalnız, bir şeyi merak ediyorum: Yaptığınız işten memnun musunuz? Ve çevirdiğiniz filimlerde size verilen roller, hakikaten oynamayı sevdiğiniz, oynamayı istediğiniz roller midir?

Bu sualim, yumuk badem gözlü yıldızı epi şaşırttı.

Çünki bir milyoner zadenin (!) kendisine böyle bir sual sormasını tabiî bulmamıştı.

Fakat o, sade bu sezişle değil, sıcak kanı, ve sıcak şefkatile, hafızamda en derin izi bırakan Holivut kadını oldu.

Bu hatıranın izini öyle seviyorum ki, onun kadın — çocuk kalbini incitecek ifşaatta bulunmağa kalemim varamıyor.

Ve ömrümde yalnız bir defa, kalemime kafam değil, duygularım hâkim oluyor.

Onun hatırasını içimde bir sır gibi saklamak için susuyorum.

Ceyms Star

Gelecek Sayımızda

Londrada çevrilen ve memleketimiz aleyhinde baştan başa yalan yanlış malûmatlar veren:

ABDÜLHAMİD

Filmi hakkında, çok kuvvetli bir yazı neşrediyoruz.

AVAR OĞLU

YAZAN:

ZİYA ŞAKIR

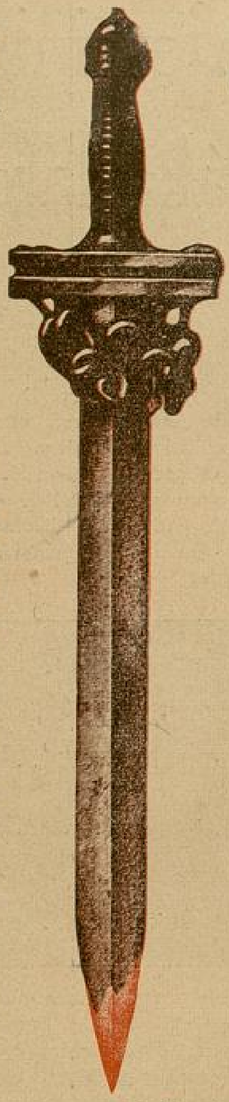

No: 8

Tanrının oğlu İsa namına yapılan bu içtimalar, herkesin ikametgâhına benzeyen binalarda yapılamıyacağı için, bir kuş kafesini andıran bu altın köşk vücude getirilmiş; ve bu işe tahsis edilmiştir. Sütünlara dikkat ettiniz mi ?... Bütün dünya yüzünde bu beyaz memer sütünların, bu mermer heykellerin bir tek eşi olmadığına, büyük bir cesaretle yemin edebilirim... Şu aşk âlihesini temsil eden heykele güzel bakınız. Anladım.. şimdi de, şu tek ve uzun sütun üzerindeki heykeli merak ediyorsunuz.

Vakıa, tabiî cesametinden dört misli fazla büyütülerek, tunçtan yapılmış olan bu cesim heykel, Hâkanla Salurun nazarı dikkatini celbetmişti. Bu muazzam heykel, tepesinde bir sorguç yükselen, ve ileri doğru atılmak isteyen gayet mütenasip vücutlu bir at ile, üstünde bir cenkâverden ibaretti. Bu cengâver, sol elile atın dizginlerini kasıyor, semaya doğru kaldırmış olduğu elinde de, altın bir top parlıyordu.

— İşte, rahmetli imparatorlarımızdan (Jüstinyen)... yani.. şu emsalsiz mabedi yaptıran...

Bu sözleri söylerken, Bizanslı balıkçı bir gurur duyuyor ve sesi, hafifçe titriyordu. Hâkan, dişlerini sıkarak sordu :

— O, yukarıya kaldırdığı top nedir ?..

— Ah, asılzadem ! Onun manası çok büyüktür.. yani.. «Ey semalarda olan aziz pederimiz !.. İşte, avucumun içinde duran şu dünyayı, sana takdim ediyorum» demektir.

Salur, kendini tutamamış.. bir kahkaha koyuvermişti. Hatta, Hâkan bile bir anda bütün ıstıraplarını unutarak gülümsemişti... Salur, hem katıla katıla gülüyor.. hem de söyleniyordu :

— Bu rahmetli imparatorunuz, çok budala imiş, Barba Nikola... demek ki, bütün dünyayı kendi malı sanıyormuş, haaa...

Barba Nikola, büyük bir ciddiyetle cevap verdi :

— Ah asılzadem!... çok şükür ki ne imparatorsunuz, ne de kıralsınız... Siz de bilirsiniz ki her hükûmdar, az çok budaladır. Kendilerini, her varlığın sahibi bilirler. Halbuki bütün hayatlarını aldanmakla geçirirler. Meselâ: şu rahmetli imparatorumuzu en çok aldatan, bizzat rahmetli imparatoriçemizdi. Bu ateşli kadın, gece duasında resmen hazır bulunduktan sonra, yatak odasına çekilir.. derhal sırtındaki sırmalı imparatoriçelik elbisesini adî bir şantöz elbisesile değişir.. Sarayın bir gizli kapısından usullacık sıvışarak; hiç olmazsa dört beş saatini en adî meyhanelerde geçirir . Orada en gürbüz askerlerin, en iriyarı cüsseli Afrikalı gemicilerin arasında, kana kana aşkın şarabını içtikten sonra, sabaha karşı yine o gizli kapıdan usullacık (Mukaddes Saray) a giriverirdi.

Hâkan, birdenbire durmuş ve titremişti. Eli; iradesini sarsan bir hareketle, belindeki üç köşeli hançere kayıvermişti. Fakat, Başbuğunun hiç bir hareketini gözden kaçırmayan Salur, Hâkanın bileğini derhal tutmuş ve kulağına eğilerek :

— Hâkanım!.. Hükümdarlara dil uzatan pis bir Bizanslıyı tedip edeyim derken, asıl maksadınızı kaybedersiniz.

Demişti.

*
* *

Hâkan, sabahtan beri gördüğü şeylerden, ve bu Bizanslı balıkçıdan işittiği sözlerden sersemlemiş.. bunları muhakeme ettikçe, adeta hayattan bir tiksinme gelmişti. Eğer, Bizans surlarının dibine kadar sürüklediği koca ordunun başsız kalarak perişan olaca- ğını düşünmeseydi, büsbütün başka türlü hareket edecekti. Zihninden mütemadiyen şu sözler geçiyor :

— Bütün bu ıstırapları, o kadının yüzünden çekiyorum. Evvelâ, onu.. sonra da.... fakat bu sözler, neticelenmiyordu .

Kilisenin, geniş sütunlara istinat eden kemerli kapısından girmişler.. iki tarafında sıra ile kapılar bulunan enli dehlizde ilerlemişlerdi. İçeriden büyük bir oğultu geliyor.. Hep bir ağızdan söylenen ilâhi, kubbelerde derin iniltiler husule getiriyor.. sert bir günlük kokusu - burunları bu kokuya alışmamış olan bu iki Avar oğluna - sersemlik veriyordu.

Galerinin ortasında bir yığın halk, büyük bir gümüş masa etrafında diz çökmüşler, başlarını önlerine eymişlerdi. Masanın başında zaif, uzun yüzlü, seyrek sakallı bir rahip duruyor. İki ellerinin üstünde kaldırdığı altın bir mahfazayı, halkın başları üstünde gezdiriyor.. gözlerinden kanlı yaşlar dökerek ağlaya ağlaya söylüyordu :

— Ey Tanrının sadık kulları.. işte sizi, aziz Yahyanın şu kurumuş kolu ile takdis ediyorum. Tanrının oğlu İsayı vaftiz eden bu kolun, bugün kuru bir kemik parçasından ibaret kaldığını zannetmeyin. Bu kurumuş kemik parçası, bugüne kadar sizi her felâketten esirgediği gibi.. bugün de, şehrimizin surları dibine kadar gelen Avar ordusunun hücum

BÜYÜK • AŞK • TARİH • MACERA

HEYECAN • EN GİZLİ VESİKALAR • HAKİKAT

ve taarruzundan sizi saklayacaktır. Bu sözleri, ben söylemiyorum. Tuttuğum şu kolun sahibi, kalbime ilham veriyor. Korkmayın. Mukaddes muhafızımız olan hazreti Meryeme karşı, itikadınızı sarsmayın. Her Avar neferinin karşısına bin melek dikilmiştir. Bu Melekler, sizi muhafaza edecek, Avar ordusu, beldemize giremiyecektir.

Halk; hıçkırıyor, ağlıyor.. derin bir iman ve itikatla :

— Kirye eleyso !.. kirye eleyso!..

Diye mırıldanıyordu.

Hâkan birdenbire durmuş, kılıcına dayanmış, bu ağlayan, inleyen.. ve hazreti Meryemden halâs ve şefaat temenni eden halka bakmıştı. O zaman yüreğinde, bir nokta yanmış ve sızlamıştı. Daha üç gün evvel bu halk, kendi hayat ve saadetleri içinde yaşayup gidiyorlardı. Onların bu sükûn ve rahatlarını bozmaya ne hakkı vardı ?... Bahusus, bu şehrin civarına kadar bir dost gibi gelmiş.. fakat bir aksilik yüzünden mes'ele bir düşmanlık şekli alıvermişti. Bütün bunlara sebep ne idi?.. O vefasız kadın.. olgun bir zambak kadar nefis, fakat o kadar da zehirli olan o, Bo-si-ta değil mi idi?.. Bir kadın yüzünden bütün bu aciz ve zaif halkı kılıçtan geçirmek.. onların, asırlardan beri devam eden iman ve itikatlarını yıkup çiğnemek.. bu, insanlık faziletine, orta Asyanın mertlik esasına dayanan ananevî türesine uygun gelebilir mi idi ?...

* * *

Barba Nikola; onları çekmiş, dehlizlerin nihayetindeki dar bir hücreye sürüklemişti. Biraz sonra da, balıkçının akrabası olan papas gelmişti. Beş dakik önce sesi hıçkırıklarla boğulan bu adam, şimdi berrak ve tannan bir sesle konuşuyor.. biraz evvel kanlı yaşlar saçılan gözlerinde kayıtsız bir neşe parlıyor.

Barba Nikola, papazın kulağına eğildi :

— Aziz yeğenim !. işte sana iki Roma asılzadesi. Belki de iki Avar casusu. Şahısları, beni katiyen alâkadar etmez. Benden, iş görecek adam istediler. Doğruca sana getirdim. İstersen görüşür, anlaşırsın.. istemezsen, imparatora teslim eder, kanlı cesetlerini surların dibine attırırsın. Uyuştuğun taktirde komisyonumu senden isterim. İmparatora teslim ettiğin taktirde benim için mükâfat almayı da unutma.

Dedi. Papas, ellerini oğuşturarak balıkçının yüzüne baktıktan sonra, yüksek sesle:

— Beni hatırladığına, çok memnun oldum. Şimdi şu iki muhterem asılzade ile daha iyi konuşabilmek için bizi serbest bırakırsın, değil mi?.. Cevabını verdi. Barba Nikola hücreden çıkarken, Hâkan Salurun kulağına eğildi: « Bu papazla yalnız konuşmam lâzım » dedi. Salur, Hâkanın bu arzusuna karşı derhal başını eğdi. Barba Nikolanın arkasından dışarı çıkarak, Hâkan ile papazı başbaşa terketti. Yalnız kaldıkları zaman papaz derin bir nazarla Hâkana baktı:

— Sizi dinliyorum , asılzadem !.

Diye mırıldandı.

Hâkan; cevap vermeden evvel elini, belinde asılı

Arkası 30 uncu sayfada

Sırtındaki İmparatoriçelik elbisesini adi bir şantöz elbisesile değişir..

BİR PROJÖKTÖR İÇİN-DE OTURSANIZ DAHİ

ELEKTRİK
VANTİLATÖRÜ

SAYESİNDE
İSTEDİĞİNİZ
KADAR

SERİNLİK
TEMİN
EDEBİLİRSİNİZ

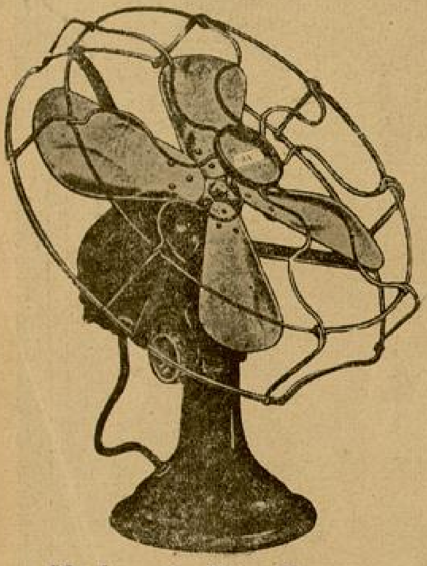

Herhangi Bir Cereyan Prizine Takılabilir

SATİE'DE

12 AY Vade İle Satılır

Satış Yerleri:

SALIPAZAR MAĞAZASI
Salıpazarı, Necatibey cad. No. 426-436 Tel. 44963

METRO HAN
Tünel Meydanı, Beyoğlu Tel. 44800

ELEKTRİK EVİ
Beyazıd Mürekkebciler caddesi Tel. 24378

KADIKÖY
Muvakkıthane caddesi, Tel. 60790

BÜYÜKADA
23 Nisan caddesi, Tel. 56-128

ÜSKÜDAR
Şirketi Hayriye iskelesi, Tel. 60312

Taksimdeki Sergiyi Ziyaret Ediniz

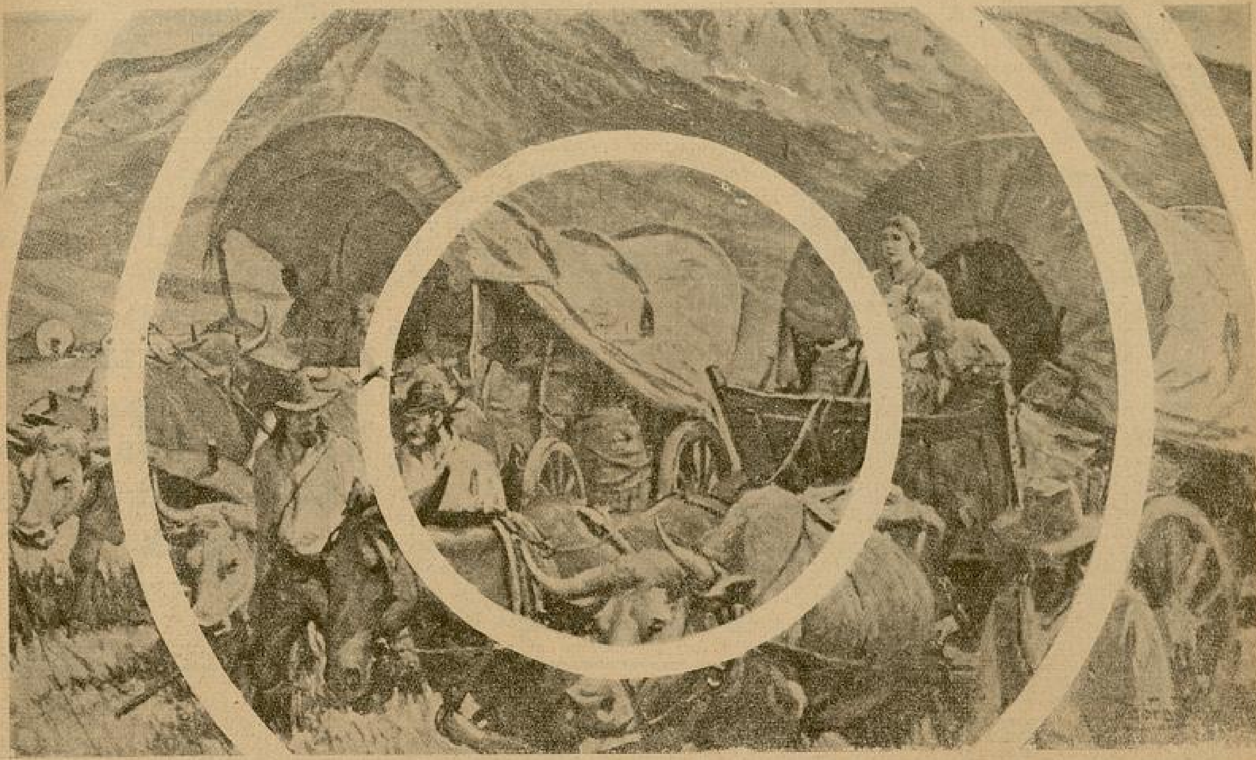

KOVBOYLARIN ROMANTİK HAYATI

Çeviren: SUAD DERVİŞ

Bu asra kadar Amerikanın garbı, hür insanların yaşadığı hür bir ülke olarak kalmıştır.

Eskiden kafasını hiçbir âdete eğmek, ve hiçbir ananenin boyunduruğuna boynunu kaptırmak istemiyen başıboş tabiatlı insanlar, bu sonsuz çayırların.. yüksek steplerin içine sürülerini salıverirlerdi.

Hayvan çiftlikleri sahipleri - ki Amerikada onlara, Raucher derler - birer kral gibi kudretli idiler. Onların sözleri bir kanundu, hayvanları bini geçer; ve çiftliklerinin arazisini dolaşmak için günler ve geceler lâzımgelirdi.

Amerikanın vahşi ve yabancı garbinde onların o zaman geçirdiği hayat, eski zaman kahraman destanlarına mevzu olacak kadar romantik macera dolu bir hayattı.

Halbuki bugünkü Raucherler yaşamak için.. büyük çayırlarının ve yüksek steplerinin egemenliğini muhafaza edebilmek için savaşmaktadırlar.

Şarkî Amerikadan gelen rekabet onları fena müşkülâta sokmaktadır. Medeniyetin bütün teknik vasıtalariyle gelen bu rekabet, o sahada yayılmak kabiliyetini ve inkişaf ümitlerini görmüş olan büyük sermayenin rekabetidir.

Garbî Amerikada steplerin en büyük derdi, her zaman yağmur kıtlığı olmuştur. Büyük sermaye işe başlayınca, bunun çaresine bakılmak üzere büyük su tertibatı yapılmağa başlanıldı. Bu suretle çayırlar ve bütün çalışılmış toprakla kolaylıkla sulanacaktı. Neuland-ın inkişafı işte böyle başlamıştır. Bin türlü mihanikî vasıta ile toprak ıslah ediliyordu. Eskiden, böyle mahzurları olduğu için, buraya gelinemezdi. Halbuki bu kalkınmadan sonra Amerikanın şarkından değil, bütün dünyanın her tarafından, hiçbir yerde barınamayan.. hiçbir işte tutunamayan maceraperestler, yeni bir hayata başlamak ümidiyle buraya geldiler.

Binlerce kişi geliyor burada blok halinde koloniler kuruyorlar, iflâs edip gidiyorlar, yerlerine başkaları geliyordu. Modern ziraat makinelerine rağmen toprağın ziraate müsait olmayışı, ve modern vesaite rağmen susuzluk ve iklimin sertliği, buralarda çalışanları korkutan müşkülâttandı.

Böyle olduğu için herkes, şansını denemek üzere sağa gidiyor... sola gidiyor; çalışılan mıntaka genişledikçe, büyük çiftliklerin hudutları da bunalacak kadar sıkışıyordu.

Bu yüzden birçok Raucherler daha garbe doğru hicrete başladılar. Bunlardan ancak birkaçı, tren yollarının içine kadar kıvrak ve zehirli yılan gibi süzüldüğü arazide, kalmak cesaretini gösterdiler. Ötekiler şarktan gelen bu medeniyetin önünden kaçmışlar, en sarp arazide büyük şoselerden, demiryollarından en uzaktaki yerlerde yerleşmişlerdi. Onlar şarktan gelen ekonomik mücadeleye tahammül edememişlerdi.

İşte garpta Rochy Moutoinx'e doğru kaçmış olan bu insanları görmek istiyenler, Wyoming devletinin yüksek steplerinde günlerce at koşturmak mecburiyetindedirler. Günlerce bu vahşi steplerde dolaşıldıktan sonra eski Raucher tipine; evet o eski devirlerden kalmış ve halâ şahsiyetlerini kaybetmemiş olanlara, oralarda tesadüf edilebilir.

Onlar çayırların yalnızlığı, yalçın kayalı dağların ve kimsesiz steplerin için-

de tabiatın tesirinden gayrı hiçbir tesir altında kalmadan yetişmişlerdir.

Ve bu garplı Amerikalıyı, tabiatle yaptığı hergünkü mücadele, çelik gibi sert, kaya gibi kavi bir hale getirmiştir.

İnsanlardan uzak yaşayan bu Kovboylar, vakıa diğer insanları her ne kadar sevmezlerse de, topluluktan ve sosyete hayatından her ne kadar nefret ederlerse de, misafirpeverlikleri başkalarına nümune olacak kadar mükemmeldir. Bu adamların evlerinin kapısını her çalan ziyaretçi, orada hakikaten şahane bir hüsnü kabul görür.

Onların hayatının en müşkül, fakat en karakteristik devri sonbaharlardır. Sonbaharın fırtınaları steplerin üzerinde esmeğe başlayınca Raucher'ler Kovboylarını toplarlar ve dağlara çıkarlar. Aylarca yollarda kalırlar. İşleri: yarı vahşî hayvanları yakalayıp bir araya toplamak ve kışlık yaylaya indirmektir.

Fırtınanın, yağmurun altında rüzgârın.. ve rüzgâr önünde uçuşan toz bulutlarının arasında bu yarı vahşî hayvanları dağlardan aşağı kovalamak, hem çetin.. hem çok yorucu bir iştir.

Evet bu yarış tehlikeli bir yarıştır. Fakat işte bu aylarda, eski garbin heyecanlı, faal, kendine mahsus iptidaî hayatı bütün hakikatiyle yaşanır. Lasso ile boğalar ve vahşi atlar tutulur. Ve bu yorgun günlerden sonra, geceleri karargâhlarının önündeki ateşin etrafında toplananlar, eski Kovboy şarkıları söyliyerek vakit geçirirler. Ve böylece önlerinde topladıkları yarı vahşî hayvanlar olduğu halde, ve hep onları kovalıyarak yavaş yavaş kendi yerlerine yaklaşırlar.

Bu dönüşlerde bazen birdenbire kum fırtınasına tutuldukları da vaki olur. O zaman korkan hayvanlar yeniden dağılırlar, ve günlerce yeniden onları aramak lâzımgelir.

Bu gibi tabiî hadiseler, onların dönüşünü geciktiren bu şeyler birer felâkettir. Çünkü stepte soğuklara yakalanmak çok müthiştir. Uzun geceler hayvanlar ve insanlar titreşerek sabahı beklerler. Hele onlar dönünceye kadar kar başlarsa bu büsbütün bir facia olur. Çünkü kocaman step bembeyaz bir hiç olur, yollar şaşırılab'lir, eziyet ve tehlike o zaman artmış demektir.

* * *

İşte yirminci asırda Amerikanın garbında, halâ böyle iptidaî bir hayatları olan insanlar yaşamakta bulunuyorlar.

KURUN gazetesi
Sayısı 100 Para

Yıllık abonesi
750 kuruş

Her gün sabahları
8-10-12 sayfa çıkar

OKUYUNUZ

SÜMER BANK

YERLİ MALLAR PAZARINDA

SAĞLAMLIK,

GÜZELLİK

ve UCUZLUK

Hep Bir Arada Birleşmiştir.

◆◆◆

Her Şeyinizi :

SÜMER BANK

YERLİ MALLAR PAZARINDAN

Alınız.

◆

Ayrıca İkramiye de kazanacaksınız!..

◆◆◆

İSTANBUL *GALATA* *BEYOĞLU*
ANKARA *İZMİR* *SAMSUN*

NACİ SADULLAH

Vâ-Nû Namı Diğer *Hatice Süreyya* Namı Diğer *Valâ Nureddin* Adında Bir Zata

CEVAB VERİYOR

Naci Sadullah

★

Babıâlide, on yıldır kendi kafasından tek meyve vermediği halde, yazıcı sıfatile barınan kötü bir mütercim vardır. Garp müelliflerinin eserlerini çalıp çırparak (*) adına şöhret yapmaya çalışan bu zatı muhteremin, Bay Valâ Nureddin olduğunu yazmağa vakit kalmadan anlamışsınızdır.

Bu zat, nedense, ne zaman bir kadının yaşından veya çirkinliğinden bahsetmeğe mecbur kalsam, gocunur.

Netekim, geçenlerde de, İstanbula gelen bir sönük Holivut yıldızından (**) bahseden satırlarımdan alınmış, ve tahta kalemini bir kılıç gibi çekerek, kelimelerimin geçen kervanı arkasından ses vermiş.

Bana, sözüm ona çatıyor, doğrudan doğruya şahsıma sa'dırdıktan sonra da, şu jurnalı yazıyor :

— "Bu, yolcu artığile geçinen cahil hancı tavuğunu, matbuat divanı haysiyetine vermek lâzımdır! Bu muharrir karikatürü, Babıâlide, bir akrabasının yardımile tutunur.

Matbaadan onun eline sual listesi verirler. Gider ona buna sorar, cevapların altına imzasını atar. Artık onun Holivut yıldızlarına hakaret etmesine müsaade etmiyeceğiz!.,

Valâ Nureddinin dilendiği cevabı burada verişimin iki sebebi var :

Birinci sebebin en yakın günde anlatacağım hikâyesi, sade bu patron yamağının değil, bütün onun gibilerin iğrenç karikatürlerile doludur.

Bunun haricinde düşündüm ki, haftalık veya on beş günlük gazeteler; haftalık veya on beş günlük gazetelerin birer kötü müsveddesi halinde çıkan gündelik mecmualar gibi; üstünkörü gözden geçirildikten sonra mutfak reflarına serilmezler. İtinalı ellerde koleksiyon haline getirilip, kütüphane raflarını zenginleştirirler

Bu itibarla, cevabımı burada vermekle, bu adam taslağının mahiyetini anlatan satırlarıma uzun bir ömür, ve şerefli bir yer kazandırmış olacağım. **N. S.**

(*) Tabiî dava edip manevî haklarını olsun arayamayacakları için.
(**) Lilyan Giş

Vâlâ Nûreddin

★

Sana cevap olarak, olanca şaklabanlığını, olanca biçareliğini, olanca jurnalcılığını açığa vuran kendi yazını neşretmek isterdim.

Fakat, öz türkçeyle Bağdat arabcasını içiçe sokarak öyle kocakarı hezyanları yumurtlamışsın ki, bıyık altından gülen mecmua sahibi, kelimelerden salata yapmaktaki dehana hayran kaldı. Ve bittabi, sana, kendi yazını neşrederek cevap vermek imkânından mahrum bırakıldım.

Böyle olunca, sükûtu tercih etmem lâzımdı amma, sana, tuttuğun çanağı boş çevirmeyecek kadar acıyorum.

Her hareketin olduğu gibi, ikide birde, Babıâli patronlarından biriyle akrabalığımdan bahsedişine de gülüyorum. Fakat artık, bu çok gevelenen sakızın şapırtısı, o zatı rencide ediyor.

Çünkü o, benim Babıâliye nasıl girdiğimi bildiğini sandığı için, bu nakratında başka imalar sezmeğe başladı. İçinde akraba yardımıyla tutunulabileceğini umduğun Babâli, insanların, kendi tavsiye mektuplarını kendi ellerile yazdıkları yegâne yerdir.

Ve artık haberin olsun ki ey şaklaban, ne Babıâli caddesi Suryede damat çiftliği, ne de bize benzeyen yazıcılar Mısırlı köledirler!

(Arkası 26 ncı sayfada)

BU DUVAR, BENİM NAMUSUMUN HEYKELİDİR

Yazan :
SADRİ ERTEM

— Ben Kanundan, nizamdan başka birşey tanımam!.. Hatır, gönül nedir bilmem!...

Vapur kıyıya yaklaştı. Bir yolcu gemisinin Karadeniz kıyılarında karaya yaklaşmasının ne demek olduğunu elbet bilirsiniz.

Vapurun demir attığı yerden iskeleye kadar bir hayli yol vardı. Vapurun güvertesinden iskele, denize atılmış bir kalas parçası gibi gözüküyordu. Kalasın üstünde adam var mı, yok mu pek belli olmuyordu.

Kaymakam bir türlü gözlerine inanamıyordu. O sanıyordu ki, şimdi geminin sağı, solu elleri bayraklı halkla dolacak; bir kalabalık gelecek kendisini gemide ziyaret edecek!.. Kendisi de onlara uzun uzun sözler söyleyecek; sonra davullar çalınacak ve bayrakların gölgesinde Bay kaymakam şehre girecek!...

O böyle düşündüğü için daha sabahtan tıraş olmuş, kocaman kocaman etli yağlı yanaklarını o kadar perdah etmişti ki, usturanın altında yüzülmüş bir deri parıldısı kalmıştı. Podralandı, jaketatayını giydi. Önünü ilikledi, fesini kaşlarının üstüne kadar indirdi. Heybetli gözüküyor muyum?.. diye büyük aynanın karşısına geçti, kendine bol bol baktı. Kocaman göbeğini, heybetli ensesini bu gün de sevgi ile seyretti.

Teker, teker sandallar geliyor yolcuları alıyorlar. Fakat kaymakamı almıya gelen ne bir sandal, ne bir kayık, hatta ne de bir salapurya var.

Kaymakam hiddetlendi:

— Ben size gösteririm!.. Der gibi, bir kartpostala pek benzeyen kasabaya, gözlerini açarak baktı.

Hiddetinden dişlerini gıcırdattı.

Tombul bacaklarını kımıldattı.

Rengi kıpkırmızı oldu. O kadar kızmıştı ki, vapura yanaşan sandallardan birinde türkü söyliyen delikanlıya bağırdı:

— Şimdi gelir seni tepelerim ha!

Nihayet kaymakamı arıyan bir sandal vapura yaklaştı.

Ve bir ses duyuldu:

— Bizim kaymakam Bey.

Sandalda iri gövdeli bir sandalcı, birde sandalın ardında gümüş saplı bastonuna dayanmış kıranta bir adam vardı. Kıranta adam karalar giymişti. Redingotunun önü ilikli idi.

Sandal vapura yanaşınca kıranta adam ayağa kalktı.

Kaymakam vapurun merdiveninin başına kadar geldi, ellerini cebine soktu. Gözleri parıldıyordu. Kıranta adamı tokatlıyacakmış gibi idi.

Kıranta adam yavaş yavaş ayaklarının ucuna basarak yukarıya çıktı. Kaymakam kıranta adamın reveransına bakmadı bile:

— Ne istiyorsun?.. diye seslendi.

Kıranta adam:

— Şey!... bendeniz... dedi; kaymakam vekili; zatiâlinizi karşılamağa geldim..

Kaymakam karşılık vermedi. Kafasını çevirmeden, yüzünün bir çizgisini oynatmadan sağ gözünü, sağa doğru oynattı.

Kıranta adam bundan bir şey anlamadı. Olduğu yerde durdu.

Halbuki kaymakam iş becermekte örneksizdi. Ona göre idareciliğin başı ve sonu az sölyemek.. boyuna susmak, konuşunca şamar atar gibi sözler savurmaktı. Bunu için gözünün ucu ile konuşmayı hikmeti hükûmet açmazlarından biri sayardı. Kaymakam vekiline de söz söylemektense, gözünün ucu ile istediğini anlatmayı işine uygun buldu.

***

Sandal iskeleye yaklaşınca kaymakam beyin yüreğine su serpilir gibi oldu. İskelenin üstünde kalabalık vardı.

Bayraklar dalgalanıyordu.

Bir zurnanın yanık sesi, davul gürültüsü kasabaya büyük bir adamın geldiğini anlatıyordu. Kaymakam iskeledeki bu kalabalığı görünce daha çok kızdı.

Karşısında el pençe divan durur gibi büzülen kıranta kaymakam vekiline:

— Bu adamlar!.. dedi, bir kaymakamın geldiğini bilmiyorlar mı?

Adam temennah ettikten sonra:

— Biliyorlar Beyefendi!.. diye mırıldandı.

— Usül, kaide, kanun olmıyan yerde isyan var demektir. Hükûmete karşı yapılan bu hareket bir isyandır.

— Aman efendim!.. kerem buyurun. Halkımız kuzu gibidir.

— Kuzu mu,

«— Asil..

— Aman efendim!.. Aman...

— Usül, kanun, nizam dışında işler bunlar..

Bu toplanış kanunsuzdur.

— Mutasarrıf Bey de...

Vali paşa da böyle karşılanır.

Nazır paşa hazretleri de geldiği zaman, hep böyle iskeleden istikbal edildi. Usül, anane icabı budur.

Kaymakam geniş bir nefes aldı:

— Ona karışmam eh öyle ise.

Sandal denizde bir yeredek geldi durdu.

Sandalcı ve kıranta adam ayağa kalktılar.

Kaymakam vekili seslendi:

— Buyurun Beyefendi.

— Nereye?.. deniz ortasındayız.

— Sandalımız daha ileri gitmez.

— Ne yapacağız?

Sandalcı sıvanmış bacaklarıyla hemen suya atladı. Kaymakamın olduğu yere kadar geldi. Önünde iğildi.

— Buyurun Bey!.. dedi.

Kaymakam şaşırdı. Yine küplere bindi.

— Ne rezalet bu!

Kıranta adam, ellerini oğuşturarak söylendi :

— Efendim!.. buyurun sandalcının sırtına binin. Buradan Mutasarrıf Bey de.. Vali paşa da böyle çıktı.

Kaymakam Bey bu defa kızgınlığını çabucak giderdi. Çünkü büyükler böyle yapmışlar.

Kaymakam pek şişmandı, koskocaman göbeği vardı. Bacakları, kalçaları yanında sandalcı büyük bir yağ fıçısına takılmış bir sırık gibi kalıyordu.

Sandalcı suları yara yara ilerledi. Şişman iskeleye çıktığı zaman aylıkçılardan birinin çocuğu babasına :

— Babacığım!.. dedi; bu adam hani senin bana aldığın balıkyağı şişesinin üstündeki resme ne kadar benziyor.

Gerçekten morina balığını sırtlıyan balıkcının resmi burada canlanmıştı.

Kaymakam, sandalcının sırtından iskelenin kazıkları üstüne bir küfe yemiş gibi bırakıldı.

Kaza ileri gelenleri birer birer geldiler elini sıktılar. İskelenin kenarında, silâhları omuzlarına düğümlü çamaşır ipi ile asılmış, zaptiyeler selâm durdular.

Mektep çocukları şarkılar söylediler.

Kaymakam kısa bir söz söyledi, sözünü şöyle bitirdi :

— "Artık eşkiya görmiyeceksiniz.

Yolsuzluk görmiyeceksiniz.

Çünkü ben buradayım!

Ben kanunlardan, nizamlardan kıl kadar ayrılmam. ,,

II

Hükûmet konağının önünde tüfeğine süngü takmış bir jandarma, kapıdan içeri girmek istiyenlere sadece bir kelime söylüyor !

— Yasak !

Ellerinde istidalarıla bekleşen bir sürü halk, sıra sıra yerlere diz çökerek, çömelerek Hükûmet kapısının açılmasını bekliyor.

İçlerindeki tek teselli :

« Devlet yasağı uzun sürmez » sözü idi. İçerde kaymakam tahrirat kâtibine bağıra bağıra anlatıyordu :

— Bu ne rezalet!.. Demirbaş olmıyan yerde iş görülmez. Demirbaşlar kaydedilinciye kadar muamele yok.

Demirbaş kaydedilmemiş eşya kullanamam. Kimseye de kullandırmam..

Bu ne suiistimal efendim?!...

Kaymakam Bey, birer birer eşyaları demirbaş defterine kaydettiriyor.

Kaymakamın odasının bitişiğindeki odada, ördekbaşlı şemsiyesine dayana dayana içeri giren sof jaketli, yeleğinin göğsü altın köstekli hususî muhasebe kâtibi; köşede oturan gözlüklü, kır sakallı ihtiyara seslendi :

— Oh şükür Allaha... eshabı mesalihten kurtulduk. Şöyle birkaç gün daire kapalı kalsa.

— Kaymakam Bey bizleri düşünüyorda, arasıra böyle tatiller yapıyor galiba :

— Ne dedin, senin demirbaş defteri meselesinden haberin yok galiba !

— Demirbaş!.. sahi vaktile böyle bir şey söylenirdi.

Altın köstekli yeleğine parmağını taktı :

— Yandın!.. dedi...

— Neye...

— Neye olacak?.. senin şu Çanakkale testisi yok mu, vaktile tahrirat kâtibinin odasında idi. Demirbaşta öyle kayıtlıdır.

— Bu testi bana rahmetli malmüdürünün hibesidir. Vasiyet ahkâmı caridir. Onu benden kimse alamaz.

— Kaymakam gelsin de sen görürsün.. Demirbaştaki kaydı meydana çıkar...

— Müteveffanın hibe ettiği, vasiyet kıldığı şeylere kanunlar dokunamaz. İndallah mezmumdur.

— Mezmumluğuna mezmuzdur ama, senin gibiler için değil, çünkü malmüdürü o testiyi bizim odadan alıp sana vermişti; mal sahibi biziz.

O zamana kadar söze karışmıyan bir zat, nargilesini tokurdattı:

— Ölümlü dünyada düşündüğünüz şeye bak, bir testinin hikâyesini saatlerce sürdürüyorsunuz. Yakın bir nargile, nargilenin faziletleri saymakla tükenmez. Hele bakın; bir tokurdatın dünya malına meyliniz kalmaz.

İhtiyar kâtip, sürmeli gözlerini süze süze, feylesofça bir eda ile anlattı :

— Nargilenin beş türlü faydası vardır.

Parmaklarıla saymaya başladı :

Birincisi - nargile içenin sakalı ağarmaz. Çünkü nargile içen genç iken ölür gider.

İkincisi - evine hırsız gelmez, çünkü nargile içen sabaha kadar öksürür.

Üçüncüsü - yanına köpek yaklaşamaz. Çünkü nargile içen bastonla gezer.

Dördüncüsü - zengin olur, çünkü nargile içenin iştahı kapanır az yemek yer.

Beşincisi - doktora muhtaç olmaz, çünkü fücceten vefat eder, yatağa düşmez.

Üç ahbab nargilelerini tokurdatmağa başladılar, bir çay içtiler..

Nargilelerin tönbekileri tam buram buram dumanlar salıverdiği bir zamanda, kasabanın saat kulesi gümbürdedi.

Üçü de, iftar bekliyen tiryaki gibi, hemen süratle yerlerinden kalktılar. Öğle yemeğini yemek için evlerine doğru yollandılar.

III

Kaymakam Bey on gün sonra memurlarını etrafına topladı:

— İğneden ipliğe kadar demirbaşı bitirdik. Artık rahat rahat çalışabiliriz.

Ben kanundan, nizamdan başka birşey tanımam; hatır, gönül nedir bilmem. Memleketi hep bu hatır gönül mahvetti.

Bütün kaza memurları başlarını dört elif miktarı indirdiler :

— Evet Vatan böyle harab oldu!.. dediler.

Kaymakam Bey tahrirat kâtibini sıkıştırdıkça, sıkıştırıyordu.

— Ayaklarımın altına alır da seni tekmelerim herif...

Bu ne hal, bu ne cüret, bu ne küstahlık.. Usül yok mu, nizam yok mu, muhasebei umumiye ve hususiye kanunlarını nazarı itibara almadan nasıl olur da bu lüzum müzekkeresini yazarsın.

Evvelâ bu kanunları bir gözden geçir. Sonra ona göre, takvim hakkındaki lüzum müzekkeresini yazarsın.

Tahrirat kâtibi tesbihböceği gibi büzülerek :

— Efendim!.. dedi; müsade buyurun vevelâ, bu kanunları bulayım.

— Pek alâ !

Kasabanın kütüphaneleri altüst edildi; bu kanunlardan eser yoktu.

Kaymakamlık, mutasarrıflığa, mutasarrıflık vilâyete, vilâyet nezarete yazdı... Nezaret bu kanunların yeniden basılmakta olduğunu; baskı bittikten sonra gönderileceğini yazdı.

Vilâyet bunu bir ay sonra mutasarrıflığa bildirdi. Mutasarrıflık ta iki ay sonra kazaya bildirdi.

Kaymakam altı ay kadar bekledi. Nihayet kitablar geldi. Kitaplara baktılar. Ve takvim hakkında hüküm aradılar. Komisyon teşkil edildi; bunun münakasa suretile mi, yoksa teker teker mübayaa mı edileceği hakkında kararlarda ihtilâflar çıktı. Mutasarrıflığa soruldu. Mutasarrıflık münakasa suretile mübayaası için son kararını bildirdi.

Kaymakam, o gün mutasarrıflıktan gelen cevabı alınca, geniş bir nefes aldı:

— Oh şükür Allaha!.. dedi ;milletimin parasını kanunsuz yere sarfetmekten kurtuldum. Usül ve nizam ne ise onu yerine getirmeli.

Tahrirat kâtibi lüzum müzekkeresini yazarken, bir nokta kafasına ok gibi saplandı. Bu takvimler hangi sene için alınacaktı?..

Muameleye nazaran geçen senenin takvimi olmalıydı. Halbuki geçen senenin takviminden ne istifade olunacaktı ?

Kaymakama meseleyi üç saat kadar anlatmaya çalıştı. Fakat kaymakam hiddetle yerinden zıpladı :

— Bütcede bir para nereye tahsis edildi ise ona göre sarfedilir.

Bütçede para hangi senenin takvimine tahsis edilmişse siz onu alın...

Tahrirat müdürü boynunu büktü, yalvarır gibi vaziyet aldı:

— Aman efendim!.. inayet buyurun; yeni sene takvimini alalım; dedi.

Kaymakam:

— Olmaz, ben nizam harici çıkamam; diye ayak diredi. Nihayet şu kadarına müsaade etti :

— Rüştiyenin muallimi evveli her gün hükûmet konağına gelsin, takvimi bu seneye göre üzerinden düzeltsin.

* * *

Bir gün onun mutasarrıf olduğunu duyduk... Vali iken yaptırdığı şehir bahçesinin çifte duvarını gördük. Şüphesiz siz, şimdi bana bu Vali beyin bu meseleyi niçin böyle hallettiğini, neden bahçenin iki tane duvarı olduğunu sormayınız.

Tabiî hatırlarsınız ki :

Şehir bahçesinin duvarı bütçeye konan paranın yarısı ile tamamlanmıştır.

Akıllı memurlardan biri:

— Efendim,

— Kalan para ile bahçeyi tanzim edelim?.. demiştir. Fakat o buna derhal hiddetlenmiş, tahsisat mevzu lehinden gayrı bir yere sarfedilemez. Bu parayı bahçeye değil duvara sarfedin demiştir. Bu duvarda böylelikle meydana çıkmıştır.

Bazı haylazlar bu ikinci duvarı bir israf belgesi diye ileri sürerlerse de, siz katiyen buna inanmayın. Kendisine sorun; şimdi o size hiç çekinmeden, melon şapkasını kalın kaşlarının üstüne çekerek, şu cevabı verir :

— Bu duvar benim namusumun heykelidir.

UZAK DOĞUNUN AÇLIK ELLERİNDE

Kafası koparılarak idam olunan bir zavallı...

請乘總統輪船

Çin :— Batıdaki inlerinde insanca duygudan dem vuran emperyalist korsanların, uğursuz ayaklarını basar basmaz batakhaneye döndürdükleri Şanghay limanından yılan gibi sokup kanını emmeye doymadıkları geniş ülke... Afyonla ve afyondan çıkma zehirlerle mahsus uyuşturulan milyonlarca, yüz milyonlarca Çinli... Dünyanın en büyük nehirlerinin başdan başa, enine boyuna geçtiği verimli toprak... O zengin toprakta açlıktan ölüyorlar köme köme... salgından, bakımsızlıktan kırılıyorlar yığın yığın... Üstelik gün aşırı basan sel, içli dışlı savaş, yağma, çapul kemiriyor o diyarı. O diyar ki en eski ve akla yakın dini, kendini bilen tek felsefeyi, en ince zevki yarattı. Günün centilmen barbarlarına yem oldu şimdi... Şanghay'da ambar dolusu uyuşdurucu zehir, öldürücü silâh boşaltıp; ambar dolusu pirinç, tütün, çay, ipek yükleyen gemiler, niçin "çaprast iki kemik arasında kafatası armalı„ kap kara korsan bandırası çekmiyorlar?

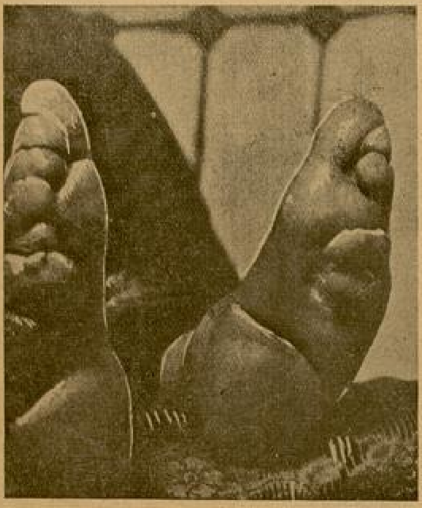

Çinlilerin küçük ayakları...

Bahtı kara Çinin bu gündelik felâketlerinden biri, Yang-Çe nehrinin taşkın suları altında kalan Han-Kéou şehri havalisindeki, tufanı andırır sel belâsı, bir Fransız gazeteci Bayan gözüyle, aşağıda canlandırılıyor. Gezgin muharrirler, Batı gazetelerinin en gözde elemanlarından sayılır. Uzak şarkta, uzak Garbda, nerede olursa olsun, göze çarpar bir hadise patlak verdi mi, büyük gazetelerin bu gezgin muharrir leri hemen oraya üşüşürler. Uzakmış, seyahat pahalıya oturturmuş; kim aldırır? Nitekim Japon-Çin savaşında "Maten„ gazetesi hesabına Şanghaya koşan ve dönüşte, Hüdeyde açıklarında "Jorj Filiper" vapurile yanıp giden Alber Londr, gazetesine çektiği telgrafların kelimesi başına 20 fırank alıyordu. Han-Kéou da bu sel belâsını görmeye gönderilen genç Bayan Titayna yeryüzünü birkaç kere dönmüş dolaşmış, dünyaca tanınmış Fransız gezgin muharrirlerindendir. Şimdi sözü Titaynaya bırakalım :

Avni Moğol

***

Cannebiére'deki Glacier kahvesine uğramadan Marsilyadan geçtiğim yoktur. Orada bir iki tanıdık deniz gezginine mutlaka rastlayacağım; dünyanın köşe bucağında olup bitenden haber alacağım. O kahve, bir yerde durup dinlenmesini bilmeyen dünya gezginlerinin uğrağıdır; ve bu ebedî yolcular geçtikleri her limanda, her diyarda hep ayni yere dadanmayı huy edinirler. Yine şimdiden biliyorum ki Saygunda Cholen lokantasında Mart ile yemek yiyeceğim. Cibuti'de kolonya almaya, bira içmeye gelmez, ikisi de sahtedir San Fransıskoda Çinli mahallesinden geçmemeli. Vera-Cruz'da mümkün ol-

— Bu gördüğüm bina bir ibadethane midir?..
— Hayır, oras'.....

duğu kadar az kalmalı. Bana sorarsanız, ben ayak kaplarımı Barslondan, ipeklilerimi Çinden, çoraplarımı Nevyorktan alırım ve aldanmam.

Bu gezginlik ne tuhaf şey : görmediğim yer kalmadı yer üstünde. Yeni seyahat duyguları için eskilerini hatırlamak kâfi geliyor. Aşınmış yol çantam üstünde uğradığım yerlerin etiketlerini, yarın bir felâh yumurcağı, öbürgün Çinli bir Boy tırnaklarile kazıyacak. Yol almak dinlenmek oldu benim için ?

Çantamı elden ele kapan rıhtımdaki hamalla, vapur güvertesindeki kamarotun beni selâmlayışlarında bir aşinalık sezer gibi oldum. Şu Marsilya rıhtımından geçişim, şu uzak Şark yolunda işleyen vapura binişim ne ilk, ne ikinci, ne de umarım sonuncu oluyor. Kamaraya girince, gönlüm de bindiğim gemi gibi demir almış, kara ile hiç ilişiği kalmamış, denize açılmışa döndü.

Yatağıma uzandım. Pariste hasret kaldığım uyuklamaya kavuştum. Bu keyfin tadını, uzun yolculuğa çıkanlar bilir ancak. Zencir, makine sesleri, yerleşme telâşına düşen yolcuların patırdısı kamaramın ceviz kaplamaları arkasından maverai, eski bir ninni ahengile beni sallıyordu.

Port - Said'de sineklerden gayrı herkes, herşey uyuyor. Kızıl denizin bunaltıcı sıcağına, benimle çocuklardan başkâ dayanan yok. Cibutide kuzguni Arab yumurcakları, sizin denize attığınız bozuk paraları dalıp kapışıyorlar. Kaya balıklarına taş çıkaran bu yumurcaklar, bir taraftan da anlaşılmaz bir marseyez tutturmuşlar! Sıcağa dayanmak sayesinde çocuklarla ahbap olmuştum. Bizden başka pek görünen yok güvertede. Baygın, serilmiş yatıyor büyükler. İki gün içinde pek teklifsiz dost olduğumuz Elen, dört yaşında bir küçük bayan ; güverteye alınan yumurcakların yüksekten, hep daha yüksekten dalmalarını istiyor. Birini bahşişle kandıdık : Kaptan köprüsünden atladı, o atlarken Elen gözlerini kapayor.

Seylan adasına yaklaşıyoruz. Kolomboya çıkınca bütün gün orada kalın, Kaudy'yi boylamayın. Hem yol uzun sürer, hem de bütün gün kalmaya değer Kolombo.

Singapur maymunları pek girgin : avucunuz içinde yemiş yemekten çekinmiyorlar. İngiliz kulübünde sarı-yeşil pijamalı bir Fransız bayanı gördüm, ulusal onurum kırıldı.

Saygon. Katina caddesinde vakit geçirmeden Angkor harabelerine giden orman yolunu tutmalı. Kiplingin kitaplarındaki parslara, fillere rastlamak ihtimali var.

Hong - Kong : Tam İngiliz adası. Hemen isterlin zorlukları, Japon boykotajı, viski, pipo tütünü kokusu ve yarı müstemleke havasile karşılaşıyorsunuz.. Seyyah yokluğunda mağazalar sinek avlıyor. Çinli kadınlar taş kırıyor yollarda. Kocası çubuklarını tüttürmüş, keyif çatıyor, onlara bakmı- yorlar bile.

Şanghaya iki günlük yol kaldı. Oraya varınca kamaramı bir otel odasile, Annamlı kamarotu bir Çinli boy ile, içdiğim Fransız şarabını sahte Alman şarabile değiştireceğim.

Burada, Hong Kong da sıcak yaman. Müşterisiz koliler ("Cooly,,-bir iki kişilik çekeceklere koşulu yerliler) serinlemek için dönüp dolaşıyorlar.

(Arkası var)

Açlıktan, bulaşıcı hastalıktan kırılan biçareler...

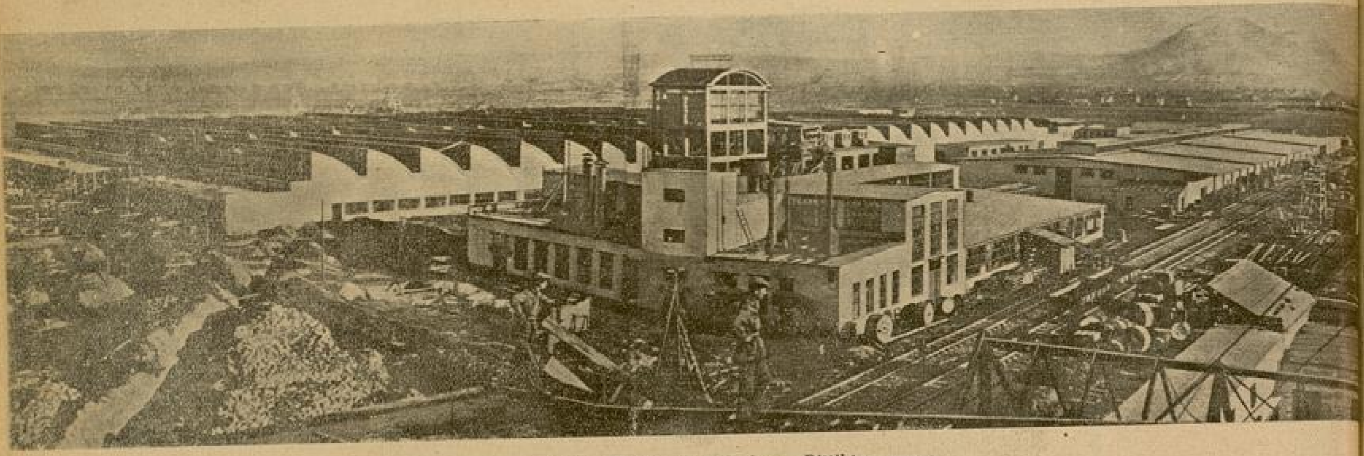

Kayseri Dokuma Fabrikası Bittikten sonra

SÜMER BANK'IN

Kayseride Kurduğu En Büyük Dokuma Fabrikamız

Türkiyenin en büyük dokuma fabrikası Sümer Bank tarafından Kayseride kurulmaktadır. Son hafta içinde Sovyet mühendisleri, ve Moskovada okuyan genç işçiler tarafından makinelerin montaj işi de bitmiştir.

Kayseri fabrikası bir Temmuzdan itibaren işe başlıyacaktır. Daha fabrika kuruluş halinde iken, Kayseri ve etrafında geniş bir iş sahası açmıştır. Fabrikanın yapılışında 4500 inşaat amelesi çalışmaktadır. Her amelenin günde 50 kuruş aldığı hesap edilirse, günde 2250 liranın mütaahhit tarafından ameleye, ve amele elinden küçük esnaf, tüccara geçtiği kolayca anlaşılır. Kayseri fabrikasının kuruluşu, ve etrafında amele kütlesinin çalışması, Kayseride Ticaret hayatını genişletmiştir.

Fabrika işe başladıktan sonra, her gün fabrikada 1500 işçi çalışacaktır. Sümer Bank, işçilerin oturmasına mahsus amele evleri yapmıştır. Fabrikanın yanı başında yapılan amele mahallesinde, bir hastaane, bir de amele çocukları için ilk okula yapılmıştır. Bundan başka ameleye mahsus lokantalar, istihlâk kooperatifi de yapılacaktır.

Kayseri fabrikası bir yılda 20 milyon metrodan ziyade dokuma bez yapacaktır. Bu mal tamamile köylünün alabileceği ucuz mal, olacaktır. Şimdiye kadar Türkiye dokuma fabrikaları, bu ihtiyacı temin edemiyordu. Piyasayı, İtalyan, Japon, pamuklu dokumaları kaplamıştı. Bilhassa Japon sermayedarları, ucuz mal çıkarmak hususunda İtalyan, Çekoslavak fabrikalarını korkutacak derecede rakabete girmiş, köylere kendi dokumalarını sokmuştu.

Kayseri dokuma fabrikası, ekonomik kalkınmada, Garp sermayedarlığının Türkiyeye girişine mani olan bir siperdir. Bu siper, pamuklu dokuma sahasında Kayseride kurulmuştur. Bir iki sene içinde Nazilli, Konya Ereğilisinde de, içinde 1500 işçi çalıştıran büyük fabrikalar açılacaktır. Yakında bu fabrikaların makineleri de Sovyet Rusyadan gelecektir.

Kayseri Dokuma Fabrikası İnşaat halinde

Galatasaray Atletleri Bursada

Atletik sporların memlekette en kolay şekilde yapılabilmesi, mıntakalar arasında yapılacak karşılaşmalarla mümkündür. Bundan dört sene evvel otuz beş liralık bir yolculuğu göze alan Galatasaraylılar, çivili pabuçları omuzlarına vurup Bursanın yolunu tuttukları zaman, orada atletik sporların ne olduğu belli bile değildi. İlk adımı takip eden günler daha dünkü Bursayı bugün tanınmaz bir hale getirdiğini görünce, insan bilâ ihtiyar spor teşkilâtının, bütün memlekette yapılacak propaganda işlerine halâ ne için teşebbüs etmediğine hayret ediyor. Ömründe spor yapmamış, onun telkinleri altında kalmamış insanların, spor işlerimizi ileri götürebilmek için çektikleri sıkıntılara şaşmamak lâzımdır.

Spor işlerinde dört gözle beklediğimiz inkılâp yapılmadıkça, bir adım ileri gitmemize imkân yoktur.

Galatasaray atletlerinin Bursa yolculuğu, avuç dolusu para sarfile yapılan işleri fersah fersah geride bırakacak derecede kıymetli ve o nisbette dikkate şayandır. Spor teşkilâtının, ona merbut muhtelif kolların başaramadığı, başarabilmek için fikrini bile yormadığı bu temas, Galatasaray kasasından çıkan 40 lira ve Bursa Acar Spor kulübünün ona yakın verdiği bir para ile yapılmış; üstelik bir de Türkiye rekoru hediyesile nihayetlenmiştir. 70, nihayet 80 liraya iki şehir arasında yapılabilen bu kabil musabakaları, her mıntıka arasında devamlı bir şekilde yaparak, azamî bir istifade temini mümkün iken, spor işlerini oluruna bırakarak inkişaf edeceğini beklemek, ancak spor alanlarından yetişmeyenlerin kârıdır.

Ceplerinden para sarfederek yaptıkları seyahati, faideli bir şekle sokabilmek için çırpınan atletlerimizin, fedakârlığını takdir edebilmek büyük bir haslettir.

Bursaya musabakaya giden Galatasarayın Türkiye rekordmenleri, musabakadan birgün evvel sahada Bursalılara atletik sporlardaki bilgilerini, öğretebildikleri kadar anlatmağa çalıştılar.

Ertesi gün yaptıkları musabakada onların hatalarını tashihe uğraştılar. Stadyumdeki idarî noksanlıklarını tenkit ettiler. Atletik sporların nazarî ve amelî taraflarını, Bursada kaldıkları iki gün zarfında mümkün mertebe aşılamağa çalıştılar..

Bu uğurda sarfedilen emeklerin büyük faidelerinin ne demek olduğunu, atletik sporların aşinaları ancak anlayabilir.

Galatasaray, Bursa atletizm maçının bilânçosu 80 lira üzerinde bu şekilde toplanabilir!

Yalnız atletizm işleri için hocalara verilen onbinlerce liranın bilânçosunu da bu şekilde verebilecek babayeğit varsa meydana çıksın!..

Ömer Besim Koşalay

SERVET MAÇLARI

Fenerbahçe kulübü, yirmiyedinci yıl dönümü münasebetiyle İsviçrenin meşhur Servet futbol takımını şehrimize çağırdı..

Servet 1922 de Avrupaya turneye çıkan Galatasaray takımına, o zaman on gol atacak kadar kuvvetli ve şöhretli idi.

Bekir, Zeki, Nihat gibi memleketin ender yetiştirdiği oyuncuların en kuvvetli zamanında, on gol yapan Servetin geçen hafta içinde İstanbulda yaptığı maçlar, o kadar acı mağlubiyetle neticelendi ki İsviçrenin bu eski kulübünün bugün o kuvvet ve şöhretinden çok kaybetmiş olduğunu gördük.. İstanbulda yaptığı iki maçta on bir gol yiyen Servet, bize Avrvpa takımlarına has bir oyun zevkini veremedi.. Umumî Harp içinde İstanbulda en yüksek futbol oynayan eski Altınordu, nun bugün ismi aramızda nasıl silinmiş ise; İsviçrenin Servet takımı da kendi topraklarında eski şöhretini gömmüş, kuvveti de göçüp gitmiştir.

Balkan Kupasındaki Zararlarımız

Haziranın on altısında Sofyada yapılan Balkan futbol kupasına biz hariç, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Yoguslavya ulusal takımları iştirâk etti. Balkan kupası maçlarından evvel Alamanlar ve Fransızlarla karşılaşan Bulgarlar, esaslı ve hesaplı çalışmalarının neticesi olarak, Romanyalıları ve Yunanlıları büyük farkla mağlup ederek, kupanın en büyük namzedi mevki'indeler.. 1924 senesinde Pariste yapılan olimpiyat müsabakalarına giderken, Sofyada bir müddet kalan kafilemiz, orada derli toplu değil şöylece bir futbol sahasının mevcut olmadığını öğrenmişti.. 1924 Paris olumpiyat müsabakalarında Türk takımı Çeklere karşı harikulâde bir maç yaparak bütün dünyanın nazarlarını üzerine çekmişti. Olimpiyat müsabakalarının nihayetinde şimal turnesine çıkarak İsveçte, Finlandiyada, Estonya ve Letonyada büyük muvaffakiyetler kazanan Türk takımı, şerefle memlekete döndüğü zaman, bütün Avrupa onların bu dillere destan olan şöhretinden hiç durmadan bahsetmişti...

Bugün masal olarak anlattığımız Türk futbolu, o günden sonra düşe düşe bugünkü hale kadar geldi. Bir zamanlar Balkanlarda maç yapmak için saha bulamayan Türk futbolu, bugün de kendini oralarda gösterebilmek cesaretini kendinde göremiyor. 1924 den sonra sukuta başlayan futbolun bugünkü zihniyetle daha da sukut edeceğine şüphe etmemelidir. Memleketin muhtelif köşesinde ancak lik maçları neticesinden sonra Türkiye birincilikleri için biribilerini gören futbolcuların, bildiklerinden gayri bir şey öğrenebilmelerine esasen imkân yoktur. Oturduğu yerden kıpırdamayan futbol federasyonu, kendi haline bıraktığı futbol varlığımızı, bugün ulusal temaslardan, yarın da Balkanlardaki hareketten biraz daha uzak bırakırsa, hergün bir parça daha ileri giden Balkanlı komşularımızla boy ölçüşebilmek, bizim için imkânsız bir şekle girecektir. Birgün aklımız başımıza gelecek, gelecek amma işişten geçmiş olacaktır.

Naci Sadullah Cevap Veriyor

— Başı 19 uncu sayfada —

Eğer buna inanmak için mutlaka misâl de istersen, sana " A'rafta kalmış„ nice meziyetsiz tavsiyeliler göstebilirim!

Bunu yapmayışımı da, sana karşı duyduğum merhametin büyüklüğüne bir delil sayabilirsin!

Ve en nihayet, bu bahiste dilini tutman için hatırla ki sen, benim reddettiğim asaleti ve karabeti kazanmak uğrunda, bugünkü kadar gülünç, bugünkü kadar çürük, bügünkü kadar sulu olmayı bile göze aldın!

* * *

Madem ki sırası geldi, mülâkatcılık vazifemi de yapayım, ve biraz da seni anlatayım:

Sen, bir adam taslağısın ki, vicdanı çamur gibi çigneyerek, kefensiz gömülmüş dostlarının, taşsız bırakılmış mezarlarına saldırırsında, sönük perde yıldızlarının yaşlarını korumak için Donkişot kesilirsin.

Ve bunu yaparken vicdandan bahsedersin de, soluk bir gelincik kadar olsun kızarmazsın!

Sen, Nazım Hikmetlerin, Ahmed Hâşimlerin tokatlarını yiye yiye, ensesi ve suratı nasırlaşan bir adam taslağısın ki, hasta ciğerlerini tamir edenleri bir çift rugan iskarpine sattın.

Bunu yaparken de vicdandan bahs ettin de, soluk bir gelincik kadar olsun kızarmadın.

Sen, bir adam taslağısın ki, hâlâ namı müsteara benzeyen te'lif kabiliyeti meçhul imzanın üzerinde "Rahibeler„ adında asrî bir "bahname„ yazdın.

Ve bu iğrenç cürümle hakim önünde kıvranırken bile, ahlâk vaizliğine kalkıştın da, soluk bir gelincik kadar olsun kızarmadın.

Eğer "Molyer„, dünyaya bu asırda gelmiş olsaydı, "Tartüf„ ü yazmak için senden daha mükemmel bir tip bulamazdı. Ve o zaman " Tartüf„, "Molyer„ in şaheserlerinin şaheseri olurdu.

Sen, bir adam taslağısın ki, vaktile tel'in ettiğin patronluğa dün kavuşabilmek için, evvelâ veliinimetlerini, sonra da - her zamanki gibi - dostlarını sattın.

Ve daha geçen gün "Hergün„ fiyaskosundan sonra yerleşebildiğin son kapıya ihanet etmek için "Tan„ kapısını aşındırıyordun.

Sen bunu yaparken de sadakatten bahsedersin de, bir soluk gelincik kadar olsun kızarmazsın.

Yazıcıların ayak hizmetlerini görerek Babıâliye giren sen, edebiyat âleminin o Pazarola Hasan beyisin ki; aslından daha gülünç bir karikatür çizmek, en büyük san'atkâr olan tabiatin bile elinde değildir.

* * *

Sende hiç mi istidat yoktur?

Yazıcılığın haysiyeti namına Babıâliden sürülürsen, aç mı kalacaksın ?

Kim demiş ?

Sadece asil acuzelere jigololuk, göbekli zenginlere dalkavukluk ederek, ve beyaz kadın ticareti yaparak geçinilmez a!..

Şu yüzüne gözüne bulaştırdığın yazıcılığı bıraktıktan sonra, güvenebileceğin büyük istidadını halâ kestiremedin mi ?

O halde sana bir de hikâye anlatayım :

"Maître Andrè„ adında bir berber, tıpkı senin gibi çizmeden yukarı çıkmış, tıpkı senin gibi usturayı bırakarak kaleme sarılmış; ve tıpkı senin hezeyanların gibi cevherler yumurtlayup, bastırmış. Üstelik de, kitabının üstüne: "Aziz meslekdaşıma!„ ibaresini yazarak "Voltaire„e göndermiş.

Bu küstahlık karşısında çileden çıkan "Voltaire„ almış kalemini ve başlamış yazmıya: Kalemi bırakın ve perük yapın "Maître Andrè„... kalemi bırakın ve perük yapın "Maître Andrè„... kalemi bırakın ve perük yapın "Maître André„... perük yapın... perük, perük... kalemi bırakın ve perük yapın "Maître André„...

Fakat bu tam, dört sayfa ayni cümlelerle devam eden tokadı yiyen küstah ve ahmak berber, başını sallamış :

— Zavallı "Voltaire„ demiş... bunamış olacak ki yazılarında tekerrür başlamış!

Şimdi sana diyorum ki ey şaklaban Yazıcılığı bırak, ve o büyük istidadını kullanarak jurnal yaz...

Bu tavsiyeyi "Voltaire„ gibi şeddelemek isterdim. Fakat "Maître Andrè„ kadar ahmakça bir hüküm vermenden korkuyorum.

Naci Sadullah

onlar seni bu dertten kurtarabilirler. Bunda şaşırıp kalacak bir şey yok.. Eğer sen daha hayatının ilk adımında böyle küçücük şeylerle şaşırırsan sonra halin ne olur yavrum. Aklını başına topla.. Kadının paralarını falan alma.. Bir erkek için bundan kötü bir şey olmaz.. Işte böyle çocuğum. Yoksa, ona neyil falan etmeğe kalkma, başından atmağa bak..

Marangoz Bay H. Nuri

Delikanlım..

Bana kalırsa sen bu hevesten vazgeç.. İnsan dört sene bir meslekte çalışır da sonra onu bırakır mı Hiç.. Tayyarecilik zannettiğin gibi marangozluktan kolay bir meslek değildir. Bilakis çok zordur. Senelerce çalışmak lâzımdır. Sonra marangozluk daha pratik bir meslek.. Sen az çok ilerletmişsin.. Yeni hevesler peşinde koşacağına, şimdiki mesleğine dört elle sarılarak onda muvaffak ol oğlum.

Bay X. U.

Çocuğum..

Bana, bu büyk aşkından bahsederken, hakikatte bu kadar aşık olduğuna inanmıyor musun? Yaşın her halde küçük.. Samimi iki aile arasında, bu senin aşk dediğin duygular bir ayrılık yaratabilir. Kızın annesi yahut senin annen bu meseleyi duyarsa arada bir dargınlık çıkar. Onun için çocuğum çok düşünceli hareket et.. Bana kendi hakkında biraz daha malûmat verseydin, sana belki bir şeyler söylerdim. Kısa yazdığıu için sadece dikkatli hareket et diyeceğim yavrum.

Pamuk Nine

YARIM AY'IN PAMUK NİNESİNE MEKTUB YAZ! DERDİNE ÇARE BULUR

B. Şaşkın

Oğlum..

Mademki yirmi bir yaşına değin, kadın hususunda hiç bir tecrüben yok.. Ben sana öğüt vereyim de başına dolanan biçimsiz macerayı çikar at.. 21 yaşında bir delikanlı eğer hayatını kazanmışsa, ona kimse karışamaz. Ailesi nasihat verir. Kendine mahsus fikri olan bir adam ister dinler, ister dinlemiz bu nasihatları. Fakaa sen hala bir bikessin galiba..

Kendini öyle acaip sevgilere kaptırma çocuğum.. Sana paralarını verecek olan kadın, sana kendini sevdirir sonra, "beni nıkâhla al„ diye de tutturabilir.. Onun için eğer kendin kurtulamıyorsan, kadının seni rahatsız ettiğini babana yahut annene söyle

Gelecek Sayımızda

NAZIM HİMET'in

★ YENİ BİR ŞİİRİ

Öztürkçe Kelimelerimizi Öğrenelim ve Kullanalım:

BEŞİNCİ LİSTE

1 — **Seciye** = İra.

Örnek : *Biz istiklâl Muharebesinde Türk seciyesinin kuvvetine dayandık*	Biz erkinlik Savaşında, Türk ırasının kuvvetine dayandık.

2 — **Âciz** = Eksin.
Acz = Eksinlik.
Acz duymak, âciz kalmak = Eksinmek

Örnek : *İnkılâb, âcizlerin işi değildir.* = Devrim, eksinlerin işi değildir,
Devrimciler, büyük zorluklar karşısında, eksinmek değil, şevklerini artırmalıdırlar.

3 — **Ehemmiyet** = Önem.
Ehemmiyet vermek = Önemek.
Mühim = Önemli.

Örnek : *Son yıllarda ekonomik işlere büyük önem vermekteyiz.*

Son yıllarda en çok ehemmiyet verdiğimiz işler sınaî teşebbüsattır.	*Son yıllarda en çok önediğimiz işler, endüstri girişimleridir.*

4 — **Merasim** = Tören.

Örnek : *Dün yeni bir resim sergisinin resmi küşadında bulunduk*	Dün yeni bir resim sergisinin açım töreninde bulunduk.
Reisicumhura askerî merasim yapılmak usuldendir.	Cumur Başkanına süel tören yapılmak usuldendir.

5 — **Müsavi** = Eşit
Müsavat = Eşitlik

Örnek : *Türk kanunları karşısında, bütün yurddaşlar eşittir.*
Türkiyede kadın, erkek eşitliği Cumhuriyetin eseridir.

ALTINCI LİSTE

1 — **Tadil etmek** = 1. Değişmek, 2. Azaltmak.
Tadil = Değişke.

Örnek : *Kanunları ancak Kamutay değiştirebilir.*
Son Parti programında pek önemli değişkeler vardır.

2 — **Takdir etmek** = Değerlemek.

Örnek : *Halk, kendisi için çalışanları ergeç değerler.*
Bu iş için çektiğiniz sıkıntıyı değerlemiyor değilim.

3 — **Merhale** = Yüğrüm.
4 — **Safha** = Evre.
5 — **Tekâmül** = Evrim.
Tekâmül etmek = Evrinmek.

Örnek : *Dil işi büyük hareketin yeni bir yüğrümüdür.*

Şimdi biz inkişafı iktısadinin en nazik safhasında bulunuyoruz	Şimdi biz ekonomi gelişimin en nazik evresinde bulunuyoruz.
Biz inkılâbcıyız, tekâmülcü değiliz	Biz devrimciyiz, evrimci değiliz.
Maarif müesseselerimiz,her gün, yeni hatvelerle, tekâmül etmektedirler.	Kültür kurumlarımız, hergün, yeni adımlarla evrinmektedirler.

YEDİNCİ LİSTE

1 — **Emri vakî** = Olut.

Örnek : *Almanya, silâhlanmakla, Avrupayı yeni bir olut karşısında bıraktı.*

2 — **Tayin etmek** = 1. Belitmek, 2. Atamak.
Tayin = 1. Belit. 2. Atama.

Örnek : *1. Türkçe yazılarda, yeni kelimelerin kullanış yerini iyi belitmek lâzımdır.*
2. ...... Konsolosluğuna Bay ....,.. atanmıştır.
Gazetelerde yeni atamalar listesi bugün çıktı.

3 — **İstihsal etmek** = Üretmek
Müstahsil = Üretmen
Mahsul (genel olarak) = Ürüt, Ürün.
4 — **İstihlâk etmek** = Yoğaltmak.
Müstehlik = Yoğaltman.
5 — **Arz ve taleb** = Sunum ve istem.

Örnek : *Güdümlü ekonomi sunum ve istem kanunlarını altüst etti.*
Bu yıl dokuma piyasasında sunum az, istem çoktur.
Türkiyede yoğaltmanlarla üretmenler arasında asığ (menfaat) kavgası yoktur.
Buhran yüzünden Avrupada yalnız maddiğ sıkıntı artmış değildir; yüksek fikir ve sanat ürütlerinin de gittikçe azaldığını görüyoruz.
Bu yıl endüstri ürünlerimiz iç pazarda, tarım (ziraat) ürünlerimiz dış piyasalarda çok istek (rağbet) görmüştür.

SEKİNCİ LİSTE

1 — **İdare etmek** = Yönetmek

Örnek : *Devlet yönetmek kolay değildir.*
İdare (administration) = Yönetim

Örnek : *Türk devletinin yönetim şekli cümhuriyettir.*
İdare (idare yeri anlamına) = Yönetge

Örnek : *Dün tütün yönetgesine gitmiştim.*

2 — **İstikamet** = Yönet

Örnek : *Ekonomik sıyasamız yeni bir yönette ilerlemektedir.*

3 — **Cihet** = Yön

Örnek : *Bu meseleyi hangi yönünden düşünürseniz kolay olmadığını görürsünüz.*
Veche (direktif) = Yönerge

4 — **Sevk** = (T. Kö.)
Sevk ve idare = Güdüm, güdem
Sevk ve idare etmek = Güdemek
Sevkı tabiî = İçgüdü

Örnek : *1 — Güdümlü ekonomi - Economie dirigée*
2 — İstanbula gelen uçak, bir Fransız pilotunun güdemi altında idi.
3 — Türk Kuşu'nda uçak güdemeği öğreniyorum.
4 — İnsanlar akıllariyle, hayvanlar içgüdemleriyle hareket ederler.

5 — **Fikri muzmer** = Gütge

Örnek : *Bu adamın bir türlü anlıyamadığım bir gütgesi var.*

100 LİRA DAĞITIYORUZ

YARIM AY: okuyucuları arasında bir "ÖZ TÜRKÇE YAZI YARIŞI„ açmıştır. Bu yarışa girme şartları:

1 — Yazıların Öztürkçe yazılmış olmaları. 2 — Yarım Ayın iki sayfasından uzun olmamaları. 3 — Yarım Ayın okuyucularına uygun konu (mevzu) lar seçilmesi. 4 — En geç, Temmuz sonuna kadar gönderilmiş bulunması.

Bu yazılar, çok tanınmış yazıcılarımızdan toplanma bir kurul (heyet) tarafından okunup, içinden en iyi görünen 10 TANESİ ayrılacaktır. Bu 10 yazı, her sayımızda ikişer ikişer basılacak, ve yazıcılarına 10 ar lira öden (mükâfat) verilecektir.

ACELE ETMEYİN!..

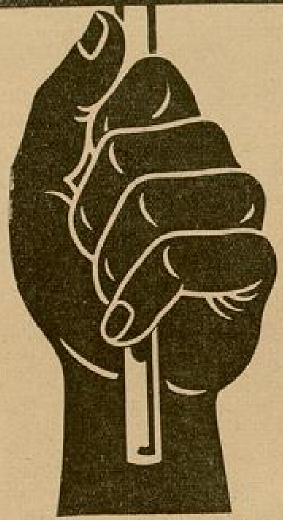

BU YIL: ODUN, KÖMÜR ALMAK

İÇİN, ACELE ETMEYİN!...

Yakında Piyasaya Yeni Bir

KÖMÜR Çıkıyor...

ACELE ETMEYİN

Bu Yıl: Odun, Kömür Almak İçin Acele Etmeyin!...

YENİ KÖMÜR:

EN KUVVETLİ;

EN İDARELİ;

EN TEMİZ KÖMÜR OLACAKTIR.

ACELE ETMEYİN!..

Bu yıl Odun Kömür almak için acele etmeyin!...

PİYASAYA ÇIKACAK OLAN:

YENİ KÖMÜRÜ BEKLEYİNİZ

ACELE ETMEYİN!..

AÇIN ŞU TAHTALARI

— *Başı 5 inci sayfada* —

bir üzüntü düştü: "İhtiyarın yürek çarpıntısını, komşulardan biri işidebilirdi!.." Artık beklenilen vakıt gelmişti. Adeta oğuldarcasına bir sayha ile, birdenbire feneri açtım; odanın içine girdim. İhtiyar feryat etti... Yalnız bir kere feryat etti. Onu bir an içinde yastığa yığdım; ve üzerine yorganı devirdim! işte o zaman, işimi epice ilerlettiğimi görerek gülümsedim. Kalp, bir an daha helecan içinde çırpındı. Ancak bu helecan, beni şaşırtmadı; komşular bu helecanı işidemezlerdi. Sonra helecan durdu. İhtiyar ölmüştü. Yorganı kaldırıp cesedi muayene ettim. Ansızın... Apansızın ölmüştü. Elimi kalbi üzerine koydum, ve orada uzun bir zaman tuttum. Bu kalpten hiçbir ses çıkmıyordu, bu kalp artık atmıyordu; bu kalp duruvermişti. İhtiyarın o müthiş perdeli kartal gözü de artık sinirlerimi rahatsız etmiyordu.

Eğer beni deli sanmakta hâlâ inat ediyorsanız, şimdi size, cesedi ne büyük bir ihtiyatla sakladığımı söylediğim zaman, bu kuşkunuz bitecek. Gece ilerliyordu; ve ben hızla fakat sessiz sadasız çabalıyordum. Derken odanın düşeme tahtalarından üçünü kaldırarak cesedi bunların altına sakladım; ve söktüğüm tahtaları yerlerine okadar büyük bir becerikle mıhladım ki, hiçbir insan gözü, - hatta ihtiyarın o yaman gözü bile - bunu ayırt edemez. Yıkanacak birşey yoktu; bir tarafa, bir leke bulaşmamıştı. Bir damla bile kan dökülmemişti. Hah! hah!..

Bütün bu işler bittiği zaman saat dörttü. Hâlâ ortalık, gece yarısı gibi kapkaranlıktı. Saat çalarken kapı vuruldu. Kalbimde büyük bir inşirah his ederek aşağıya indim ve kapıyı açtım... Öyleya: kalbimde büyük bir inşirah hissederek; zira, artık korkacak birşey yoktu ki... İçeriye üç adam girdi; gayet büyük bir ciddiyetle kendilerini polis komiserleri diye taktim ettiler. Geceleyin komşular, bizim evde birinin haykırdığını işitmişler!.. Bunun üzerine kuşkulanmışlar; durumdan korakolu haberdar etmişler; ve işte şimdi de bu baylar (bu polis komiserleri) evi araştırmaya gönderilmiş.

Güldüm!.. zira korkacak birşey yoktu!.. Bu sayın konuklara: "safa geldiniz" dedim!.. Uykuda iken kendimin bağırdığımı, her halde komşuların benim sesimi işittiklerini söyledim. İhtiyarın iki gündenberi İzmire gittiğini bildirdim. Polisleri evin her tarafında gezdirdim, evi iyi aramalarını öğütledim. En sonra onları, ihtiyarın yatak odasına da soktum. Onlara ihtiyarın hazinelerini gösterdim. Bu hazineler yerli yerinde duruyordu. Düzenleri hiç bozulmamıştı. Güvenim okadar kuvvetli idi ki, gülerek iki üç iskemle getirdim. Ve polislere oturmaları için rica ettim. Kendim de, görülmedik bir cesaretle iskemlemi, cesedin üzerindeki döşeme tahtalarına koydum ve oturdum.

Komiserler memnundular. Soğukkanlılığım komiserleri kandırmıştı. Yüreğimde bir şenlik duyuyordum. Komiserler uzun uzun lâflar açtılar; öteberi anlattılar; ve ben, komiserlere şen cevaplar verdim. Fakat, kısa bir zaman sonra, betimin benzimin uçtuğunu, kül kesildiğini ayırt ettim; ve polislerin artık gitmelerini istiyordum. Başım ağrıyordu, kulaklarım çınlıyor sandım; fakat polis komiserleri hâlâ gitmiyordu; ve hâlâ konuşuyorlardı. Kulağımın çınlaması arttı...Kulağımın çınlaması daha vazih bir şekil aldı. Yüksek sesle konuşmağa başladım; böylece kulağımın çınlamasını gidertmek istiyordum; fakat gidertemedim!.. Kulağımın çınlaması ziyadeleştikçe ziyadeleşti; ve işte o zaman ben, gürültünün kulağımda olmadığını adladım.

Hiç şüphesiz, rengim kül kesilmişti; fakat sesimi daha fazla yükselterek, hızlı cümlelerle konuşabiliyordum. Ses, daima yükseliyordu!.. Bu sesi polislere duyurmamak için ne yapabilirdim? Demin kulak çınlaması sandığım ses, benim dışımdan geliyordu. Ve bu ses, boğuk, sağır, seri tempolu bir gürültü idi; pamuklara sarılmış bir saatın tıkırtısını andırıyordu. Nefeslerim sıklaştı. Polisler bu tıkırtıyı henüz işitmiyorlardı. Ben, daha çabuk konuşuyordum.. daha hararetli münakaşa ediyordum; lâkin gürültü artıyordu!,. Ayağa kalktım, tepine tepine lâf anlatmağa koyuldum; artık adeta haykırıyordum; fakat o ses te gitgide çoğalıyordu. Polisler niçin bu odadan gitmek istemiyorlardı?.. Odanın içinde, ayaklarımı hızla vurarak gezindim; sanki söyledikleri lâflardan hiddetlenmişim gibi göründüm; lâkin gürültü iki kat bir hale geldi. Aman yarabbi!.. işitmemeleri için ne yapmalıydım? Köpürüyordum!.. Kahkahalarla gülüyor, yemin edip yalvarıyordum. İskemleye oturdum. İskemlemi altımda sağa sola sürükliyerek, gıcırdatıp gucurdatmağa koyuldum. Lâkin o ses hâlâ yükseliyordu. Gitgide daha artık yükseliyordu. Ve polisler hâlâ konuşuyorlardı, alay ediyorlardı, gülüyorlardı. O sesi işitmemeleri kabil miydi, yarabbi?!.. Hayır, hayır; şüphesiz ki işidiyorlardı!.. Kuşkulanıyorlardı. Olanı biteni biliyorlardı!.. Benim korkumu alaya almışlardı. Bunu böyle sandım, ve hâlâ da bunu böyle sanmaktayım!

Fakat zarar yok! ben bu hale bir son verecektim? Zira, bu kötü durumda kalmağa gönlüm yoktu. Polislerin karşımda böyle alaylı alaylı sırıtmalarına razı değildim. Ya haykırmak, yahut ta ölmek ihtiyacını duydum!.. Ve şimdi de o sesi, ihtiyarın helecanını hâlâ duymaktayım! Siz de duyuyor musunuz? Dinleyin: o gümbürtü yükseliyor... gittikçe artıyor... fazlalaşıyor.

Polislere:

— Alçak herifler!.. diye haykırdım. Artık buluşunuzu gizlemeğe lüzum kalmadı. Cinayeti ben işledim... Büyük kardeşim Gülsümü ben boğdum!... Açın şu tahtaları, orada, orada... İhtiyarın kalbi orada atıyor.

***

Ben bu sözlere bir tek kelime katmadım. Bunları, bugün hâlâ Bakırköy hastahanesinde bulunan Bayan ******* söylüyordu. Beraber dolaştığımız doktor:

— Cinayeti yaptığı zaman çoktan aklını bozmuş bulunuyordu... Bizde bu türlü delilere karşı büyük bir lâkaytlık vardır. Eğer vaktinde tedbir alsaydılar, eğer onu heman evden uzuklaştırsaydılar; bu zavallı kadın bir hiçe.. büyük ablasının gözüne inen bir perdeye öfkelenerek, onun kanına girmezdi; dedi.

Elbiseyi şik gösteren, endamın tenasübüdür...

Bütün dünyada tenasübü inceltme, güzelleştirme ve gençleştirme hassalarile tanınmış olan J. ROUSSEL genlerini (Gaines) giyerseniz, elbiseniz stil, güzellik ve şiklık kazanacaktır. Gen: dantelâlı sutyenle beraber olan ve son zamanlarda çok rağbet bulan en son moda korsedir.

Mağazalarımızı ziyaret ediniz veya 6 No.lu kataloğu isteyiniz.

J. Roussel Paris

166, Bd Haussmann

İSTANBUL

Beyoğlu Tünel Meydanı No. 12

İstiklâl Caddesi No. 385

AVAR OĞLU

— *Başı 15 inci sayfada* —

Hâkan sert bir işaretle....

olan meşin keseye daldırdı; çıkardı; bu dar hücrenin köşesinde yanan Meryem ana kandiline doğru uzattı; avcunu açtı. O zaman papazın bu dar hücresinde, adeta bir şimşek çaktı. Birdenbire papazın gözleri kamaştı, yanaklarını buruşturan bir tebessümle:

— Aman yarabbi!.. Bir avuç elmas..

Diye bağırdı.

Hâkan, tamamile papazın yanına yaklaştı. Boğuk bir sesle:

— Bunları al. Seninle çok kısa konuşmak istiyorum.

Diye homurdandı.

Papaz, titreyerek iki avucunu birleştirdi. Hâkanın boşalttığı elmasları avuçlarının içinde sıkarak yerlere kadar eğildi:

— Emrediniz, asılzadem!.. İstediğiniz kadar kısa konuşalım... İmparatorun kafasını mı?.. Şehir kapılarının anahtarlarını mı?.. Yoksa dilber imparatoriçemizin...

Diye, bir hayli hizmetleri arzedecekti. Fakat Hâkan, sert bir işaretle papazın sözünü kesti. Aralarında şu konuşma başladı

— Hayır.. bunların hiçbirini istemiyor. Sadece, sadece, sorduklarıma cevap ver.

— Emret asılzadem.

— Papaz!.. Bir müddet evvel, Avar kıralının karısını bir Şaman kaçırmıştı.

— Evet.

— Ve, hudutta, bunları Bizans askerleri yakalamıştı.

— Evet.

— Aceba, daha hâlâ buradalar mı?..

— Evet.

— Buradalar, öyle mi?..

— Evet.

— Şu halde.. sen, bunların yerlerini biliyorsun?.

— Evet.

— Ben.. bunları görmek istiyorum.

— Derhal.

Hâkanın sesi titriyor.. derin bir inilti gibi işitiliyordu.

— Seni ihya ederim, papaz.

— Bunu anlıyorum.

— Söyle!.. Bu hizmetine mukabil, benden ne istersin?.

Papaz, yerlere kadar eğildi. Ve sonra, derin bir hürmetle cevap verdi:

— Şayet.. muzaffer ordularınla İstanbula girersen.. patriklik makamını ölünceye kadar bana vermeni istirham ederim.

Hâkan titredi. Biranda vücudu, buz kesiliverdi:

— Ben mi, ordularımla İstanbula gireceğim?.. Biliyor musun, ben kimim?.

Dedi.

Papaz tekrar yerlere kadar eğildi:

— Bilmiyordum, Haşmetpenah!.. Fakat son sözlerinizden anladım. Siz.. muazzam orduların kumandanı.. ve, Avarların büyük ve kudretli hükûmdarı; Haşmetlu...

— Yeter, papaz.. şu halde, elindeyim. Beni, hükûmdarına haber vermekle de ayni mevkii elde edebilirsin.

Papaz, omuzlarını silkti:

— Hayır, haşmetpenah!.. Ben bunu yapmıyacağım.

Dedi. Ve sonra Hâkanın yüzüne, taktir ve hürmetle bakarak ilâve etti:

— Bizansta, iki şeye ehemmiyet verilir. Biri, levs ve riya.. diğeri de kahramanlık: Bu aciz duacınız, bunların ikisine de prestiş ederim. Kendim, birinci sınıfa mensup olanları bizzat idare etmekle beraber, kahramanlara da ilâhi bir mevki veririm.

(Arkası var)

Muazzam Avar ordusu Bizans surlarına dayandığı zaman, bu duvarların arkasında Bizanslılar.....

ANVERS GECELERİ

— Başı 7 inci sayfada —

demedim... Paris deyince bir an için coşan Luide, şimdi yine surat asık, arpacı kumrusuna döndü yine. Rıhtım boyu sus pus, hızlı hızlı gidiyoruz. Birdenbire kolumu yakaladı, durduk: "Bak!,, dedi. Koca bir Alman şilebinin yanı başında idik. Pruvasında Gama haçlı bayrak dalgalanıyordu. Luinin, elile gösterdiği hizaya baktım: Teknenin bordasında su kesimine yakın saç levhalar parçalanmış, lumboz büyüklüğünde delik açılmıştı.

— Bir yere çarpmış olacak!.. dedim.

Acı acı güldü:

— Evet, yerinde bir çarpma... Orada ne vardı biliyor musun? Kaçak afyon ve kokain. Başkaları işi haber almışlar. Gemi Hamburgdan dün akşam geldi, gece saçları söküp malı aşırmış deyyuslar! İki milyonluk vurgun!

Bu vurgun, biraz da Luinin zararına olmuş gibi geldi bana... Hadise ile ilişiğini kavramak için Şerlok Holmes olmaya lüzum yoktu. O surat, o küfür boşuna değildiya! Başkalarının vurgunlarına yok yere göz koyacak adam mıydı o!

Serüven aşağı yukarı, şöyle geçmiş olacak:

Gemideki kokainle afyon, Anverste bir kaçakçı şebekesinin getirttiği maldı. Luinin de bunda payı vardı. Şebeke malı bekleyedursun. Gemi Hamburgdan demir alır almaz, böyle mühim bir parti yüklendiğini nasılsa haber alan rakip bir teşkilât, Anversteki adamlarına şifreli telgrafla yoldaki kelepürü bildiriyor. Gemi limana girince, geceleyin bu sonrakiler (malı çıkarmak için o kadar aceleye lüzum görmeyen) berikileri atlatıyor, vurgunu yapıyorlar. Siz Luinin yerinde olun da buna içerlemeyin: Kâr edeyim derken zarara girmek, ve böyle başkalarına havadan mal kaptırmak adamın yüreğine işlemez mi?

***

Kıralın Adamı

Anverste kokain kaçakçılarının kıralı Rumdur. Galatada doğma, büyüme Rum. [Başkası olacak değildi ya! Pire, İskenderiye, Marsilya, Barselondan tut da Lizbon, Anvers, Hamburg, Nevyork, Riyodöjaneyro, Boenos Ayres, ta Şanghaya kadar belli başlı işlek dünya limanlarında başkaçakçı bizim Galata verimi yurddaşlardan çıkar. Büyük Beritanya devletinin dizbağı nişanını taşıyan Sir Bazil Zaharof cenabları gibi silâh kaçakçılığında olsun, Anversteki kokain kıralı gibi uyuşturucu zehirler kaçakçılığında olsun, Fransız hükûmetinin vergi kanunlarında sözü geçen Zografos gibi Dovil bakara salonunda olsun... onlarla aşık atacak, onlardan üstün iş adamı hangi diyarda bulunur? Demin sözü geçen bizdeki eroincilerin elebaşıları Nikolar, Façyolar gibi Fener mallarından çıkmıyor mu?]

Escaut sokağındaki rıhtım gazinosunda bu gün onunla tanışacaktık. Sözleştiğimiz saatte Luiyi buldum. Beni üstten, şöyle bir süzdü:

— Niye başın açık.

— Ziyanı var mı? dedim.

— «Adam» dediğin daima şapka giyer.

— Şimdi bir şapka alayım öyle ise...

Luinin bir de otomobili var ama, o gün işe çıkmış. Bir taksiye atladak. Escaut sokağına girince Lui arabayı durdurttu, indik. 50 metre yürüdük, bizim yoldaş omuz üstünden geriye bir baktı, yanımızdaki kahveye daldı, ben de arkasından.

Gözleri üzerine eğilmiş şapkası altından suratı, çekildiği köşenin loşluğunda büsbütün seçilmeyen birinin doğru yanına gittik oturduk.

Damdan düşer gibi:

— Gelmiyecek mi? dedi Lui.

Beriki eğildi, bizim arkadaşın kulağına bir şeyler fısıldadı. Sinsi, çekingen bir tilki kılığı vardı. Lui kısa kesti:

— Yok canım! Ben işimi bilirim... (sonra bana döndü) Miltiyadis cenabları yabancıya pek görünmek istemez. Gelmiyecek ama, benim hatırımı kırmamak için bir adamını göndermiş; ufak tefek işlerini yaptırdığı birisi... Bir işde sen de bulunacaksın. İstediğin oldu demektir. Garson üç bira..

Birayı dikip te keyfi yerine gelince:

— Ha bak unutuyordum. Sizi tanıştırayım. Doğduğu büyüdüğü Parisin havası birdenbire (başile tilkiyi göstererek) arkadaşa yaramaz oluvermiş. İki senedir burada yerleşti. Şimdi ikiniz de Parislisiniz. Adla sanla tanışmanız doğru olmaz. Biribirinize «Parisli ahbap» dersiniz, olur gider. Garson, üç bira daha...

***

Kokain Nasıl Alınır? Nasıl Satılır?

Merkez Garı, öğleden sonra saat beş. Yağmurlu sıkıntılı havada şimdiden karanlık bastırdı, ve bütün ışıkları yanan Anvers hummalı gece yaşayışına hazırlanıyor.

«Saat beşte, Garda tütüncünün yanında» demişlerdi bana.

Toy gönüllüler gibi esrarlı randevuye saniyesi saniyesine siğirttim. «Parisli ahbap» gö'gem gibi sessiz, yanımda! Saat tam beş, görünürde kimseler yok.

Beşi on geçiyor. Bir tren geldi. Çıkan yolcu kalabalığı, acele, yanımızdan geçiyor; telâşla bizi itip kakanlar da oluyor... Parisli ahbap ansızın kolumu dürttü: Baktım elinde küçük bir çanta var. Demin elleri boştu, kaşla göz arası kim verdi bu çantayı ona? Şimdi Anvers sokaklarında yürüyoruz. Ne yalan söyleyeyim: Kalbim hızlı atıyor. Tehlikeli kokain kaçakçılığına -seyirci gibi de olsa- girişmek, başlangıçta adamı hayli ürkek yapıyor. Herkesin gözü mahut çantada gibi geliyor bana. Hızlı yürüyoruz. Birdenbire benzim attı, tüylerim örperdi: İyi giyinmiş bir adam önüme çıktı, elini şapkasına götürdü ve...

— Lütfen, Bayım, Hayvanat Bahçesine nereden gidilir?

Hay kör şeytan! Nafile yüreğimi oynattı. Öyle sevinçle yol gösterdim ki adamcağız şaştı.

Escaut nehri kıyısındayız. Yanımızdan geçen küçük kara bir otomobil, beş metre ileride durdu. Kapısı açıldı, biz içine girer girmez yollandı. Yanına oturduğum şoföre demarajın sarsıntısile abandım:

— Affedersiniz, diyecek oldum.

Herif dudağını kımıldatmadan yan gözle beni bir süzdü. Abandığıma değil, lâf söylediğime içerlemişti besbelli.

Anlaşılan konuşmak değil, biribirlerinin sesini duymak bile kokain kaçakçılarının işlerine gelmiyor. Herif meslekte ilk günüm olduğunu bilse, kırdığım potu acemiliğime verirdiya... Bir daha ağzımı açarsam iki olsun.. Otomobil dönüyor, dolaşıyor viraj, viraj üstüne... Bostan beygirine döndük, ayni yollardan iki kere geçtik gibi geliyor bana! Gevezelik düşmanı şoför ikide bir aynaya bakıyor, peşimize düşen otomobil olmasın diye...

Fren yapıyoruz, durduk. Başla in işareti verdiler, indim. Parisli ahbap ta indi. Otomobil bizi bıraktı, gitti. Tek katlı, tek başına bir kır evi önündeyiz; kapı açıldı. Vişne çürüğü gömlek geçirilmiş beş mumluk bir ampulun sözde aydınlattığı loş bir odada iki adam oturuyor. Baktım birisi Lui.. Yüreğime su serpildi. Bütün bu serüvende tanıdık bir surat görünce, adamın içi açılıyor doğrusu... Öteki yabancı bize soluk aldırmadı:

— Para tam mı?

Parisli ahbap karşılık verdi:

— Tamam olacak amma bir yoklamalıyım.

Mahut çantayı açtı, içindeki çorapları gömlekleri masanın üstüne boşalttı. Meğer çantanın dibi çift astarlı imiş. Oradan, alışkın el yordamile kırmızı mühürlü, M. K. markalı bir düzüne ûfak şişe çıkardı. Elâlemi zehirlemek yolunda (Merk) fabrikasına, ve dolayısile Almanyaya dünyanın parasını kazandıran kokain şişeleridi bunlar!

Bizimki cebinden güderi bir kılıf çıkarıyor: Minimini bir terazi, incecik bakır tartılar... Bir tutam kokain. Öteki cebinden de su dolu ufak bir şişe çıkarıyor. Mahut beyaz tozu şişeye atıyor. Üstüne beş damla hamızı kibrit, iki damla permanganat mahlûlü akıtıyor. Tatlı bir menekşe rengi alıyor su. Alâ! Saat altıya çeyrek var. Altıyı çeyrek geçe su rengini atmazsa iş bitirildi demektir.

Ve iş oldu. Çanta elden ele geçti; on üç bin beş yüz frank ta öyle...

Bütün bu alış verişin başından sonuna kadar, üç çift lâf edilmedi gibi birşey.

***

O akşam, Lui, Parisli ahbap, ben üçümüz barda, şık bir barda buluştuk. Mızmız orkestra ılık, baygın adalar mel-

temi estiren bir cenup tangosu çalıyor. Daha kalabalık yok. Karşı masada ne birşey yiyen, ne birşey içen, siyah benekli akşam esvabı giymiş, iri kara gözleri parıl parıl parlıyan, soluk beyaz güzelliği çok sevimli bir kadın. Pek özlediği birşey bekleyenlerin sabırsızlığı, üzüntüsü seziliyor, etrafa hiç aldırmayan duruşunda.. Bir baş işareti, ve bizim Parisli ahbap ile dansa kalktılar. Bu engin tangoyu bütün oynadıkları müddetçe onlardan gözümü ayırmadım. Ve hiçbir şeyin farkında olmadım. Oysa ki iyi biliyordum : Siyah benekli tüller içinden limonlıkta açmış leylak güzelliği, bir çift iri siyah inci gibi gözlerile göze çarpan bu küçük bayana bizim Prisli ahbap, dansta bir gram «beyaz» sunmuş, 50 franklık bir «varakai nakdiye» almıştı üstelik. Avuç içinden su sızmadan iş görmek buna derler !

Kokainin gramını 13 frank 50 santimden aldığımızı unutmadınızsa, kazancın gram başına 36 frank 50 santim tuttuğunu hesaplarsınız. Bunu 1000 grama vurursak bu günkü muamelenin perakende kârı otuz altı bin beş yüz frank eder. Perakende diyorum, çünkü Anverste toptan bir kilo «beyaz» alıp ta perakende, gram gram satan pek yoktur. Bu hem uzun hem tehlikeli olur. Çoğu kısa yoldan gider : 13,5 Belçika frangına Almanlardan aldığını, 15 Fransız frangına Fransızlara toptan devreder. Kambiyo farkı ile bu alış verişte yabana atılmaz bir kâr edinir, yan gelir, keyfine bakar.

Anverste gramı on beş franga alınan kokain Belçikadan Fransaya nasıl sokuluyor, diyeceksiniz. En basit bir şekilde. Kaçakçılar, başlangıçtaki romantik usulleri, bir müddet için, büsbütün bırakmış gibidirler. Frank farkı dolayısile bizim tarafta çalışmayı daha kârlı bulan gündelikçi Belçikalı işçiler, şimdi kokaini Fransaya sokuyorlar. Tanrının günü sabah, akşam sınırı aşan, Belçikadan Fransaya, Fransadan Belçikaya mekik dokuyan işçilerin sayısı birkaç bini geçer. Torbalarında 125-250 gram «beyaz» taşır dururlar. Fransaya soktukları nedir pek te bilmezler ! Onlara «kaçak tütün» diye yutturulmuştur «beyaz» paketleri.

Geçenlerde bu zavallı işçilerden ikisi içki yüzünden yakayı ele verdi. Zil zurna sarhoşluk suçile bir kere karakolu boylayınca, alelusul üstleri arandı, çıkan ufak paketler açılıp ta kaçak tütün yerine, elektirik aydınlığında pırıl pırıl parıldayan beyaz toz ortaya çıkınca, polislerin de, iki ahbabın da ağızları bir karış açık kaldı. Adamcağızlar anide ayıldılar. Asıl kendileri şaşmışlardır bu işe...

Her sabah hududu geçen trenlerdeki binlerce amelenin üstünü aramanın da yolu yok tabii ! Kaçakçılar daha neler yapmıyorlar ? Kimisi gezgin güvercinler kullanır. Güvercinin kanadları altına on beşer gram «beyaz» yerleştirir. Buna ne buyurursunuz ?

* * *

Anvers : Uzak, yakın denizleri dolaşan irili ufaklı gemiler uğrağı liman ! Birazdan bineceğim trende, burada kaldığım birkaç gün içinde gördüklerimi, yaptıklarımı şöyle bir gözden geçireceğim.

Daha dün bir beyaz alış verişinde : «Kaçak silâh da var, istemez misiniz ?» diyen Almanın hem girkin, hem ürkek gölgesi vagonun loşluğunu kaplıyacak. O gölge, hatırı sayılır mesafeden dom dom kurşunu saçan sessiz bir mitralyöz göstermişti bana: «Alıcı iseniz beheri 600 franktan...»

Sonra, bir çift iri siyah inci parıltısı, limonlukta açmış leylak rengi vagonun loşluğunu giderir gibi olacak.

... Ve beş saat sonra kokainden son sistem mitralyöze kadar, her çeşit kaçak mal pazarından uzaklaşmış, Parise, benim sevgili Parisime kavuşmuş bulunacağım.

Limonlukta açmış leylak renklerile,iri siyah inci parıltılarile göz kamaştıran,başdöndüren Anvers Geceleri!.. Allahaısmarladık!

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 10

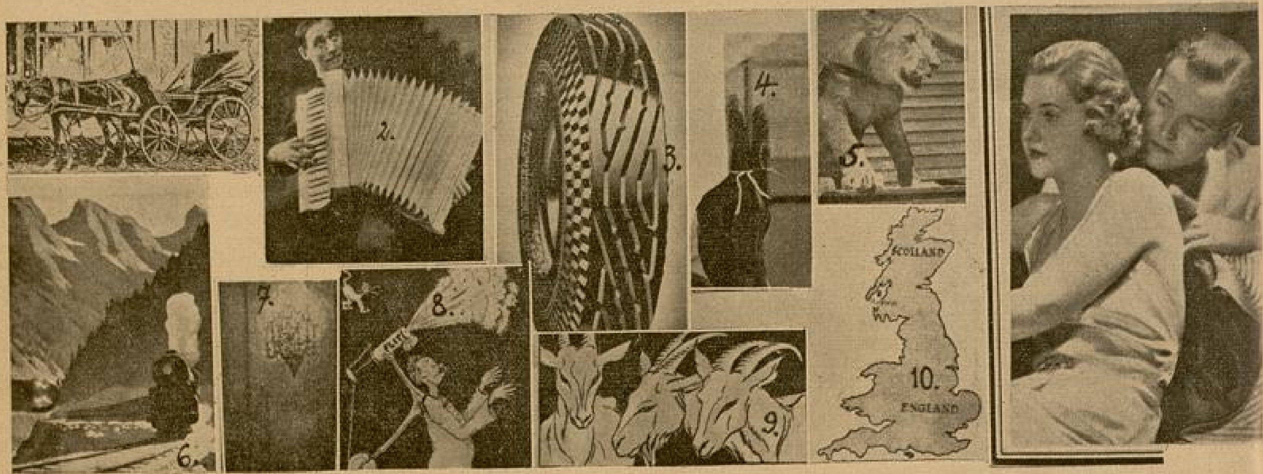

— Pek düşüncelisin Nasibe ?
— Okumakta olduğum romanı bitirdim; onun tesiri altında dalmış düşünüyorum...
— Seni böyle içlendiren bu eseri acaba kim yazmış ?
— . . . .

Romanın yazıcısını size, yukarıdaki on şeyin ilk harfleri bildiriyor.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : Portatif gramofon; İkinciye : Tenis raketi; Üçüncüye : Futbol topu; Dördüncüye : Deniz mayosu; 5 - 15 : Çorap, mendil, kolonya, dolmakalem, podra; 16 - 30 : Bir liralık birer kitap; 31 - 50 : Yetmiş beş kuruşluk bir kitap, 51 - 75 : Elli kuruşluk bir kitap; 76 - 100 : Yirmi beş kuruşluk bir kitap.

Sekiz numaralı bilmecemizin doğrusu :

YALOVA BANYOLARI dır.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada kazananlar :

No. 10 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 10

4 metre krep mongol : İstanbul Muradiye İnceafalıkta No.34 evde Bayan Vedia Ertuş — Beyaz fanile pantalonluk : Ankara Nazım Bey So. No. 10 Bay Besim Doğanca — Deniz mayo takımı : İzmir Bahribabada İspektör Bay Riza kıza Neriman Duru—Podösüed iskarpin : Samsun tütün tüccarı Bay Sabri Tahsin oğlu Mehmet Gürten — İpek eldiven : Bursa, Altıparmakta fabrikatör Bay Yusuf Ziya kızı Bayan Feriha Erdoğan — Çorap : İstanbul, Eyüp Kurukavak cad. No. 45 Nimet Esat; Bursa kız lisesi 152 Leman Tilav — Kıravat : Balıkesir Mithat Peşa okulasında Bay İbrahim; Kırklareli Baş mühendisi oğlu Ali Özberk; İstanbul, Beykoz Yalıköy kuyu So. No. 39 S. Ali; Kuleli Askerî Lisesi 1680 Reşat Gücel — Top : İstanbul, Gümüşsuyu Hilf ap. Rona Berkin — Podra : Taksim Ayaspaşa, Bayan Bülent; Ankara hususî muhasebe müdürlüğünde Zehra Sönmezsoy; İstanbul, Kadıköy Kızlarağası cad. No. 22 Güzin.

(100 kuruşluk kitap) : İstanbul Aksaray Takunyacı So. No. 38 B. Ruhsar; İstanbul Fatih İmam Niyazi So. No. 3 Muvahhid Gükrer; İstanbul Kadıköy Acıbadem Celile Günçan; İstanbul Harbiye mektebi son sınıf talebesinden Nazif Vural; İstanbul Heybeliada sanatoryumunda Mihriban Şerif; Malatya İcra memuru Mehmet Gönec kızı Sevim; Adana İnhisarlar başmüdürlüğü muhasebe müdürü D. Göktandan kızı S. Necla; Burdur Orman mühendisi Ali kızı Hikmet; İzmir Eşref paşa Trablus So. No. 21 Türkân Göndem; Diyarbekir Ziraat bankası So. No. 49 mimar Bay Ali kızı Müzehher Taşdelen; Tekirdağı Posta havale ve koli memuru İ. Safa; Gaziantep Eyüp oğlu mahallesi Bay So. No. 29 Hilmiye; Mersin pasaport memuru Bay Osman Emre oğlu Nevzat Emre; Mersin İcra memuru Azmi Varan oğlu İsmet.

(75 kuruşluk kitap) : İstanbul Ziraat bankası hesabı cari servisinde Semiha; Ankara Askerlik idaresi hesap memuru Bay Osman kızı Bedia Çivril, Ankara Yeni cami civa-rında Ulukapı Cad. 175 askerî mütekait Bay Ali kızı Bedriye Erbil; Ankara Sümerbank memurlarından N. Aydın; Ankara Nümune hastanesi sarı pavyon Oğuz Can; Ankara İktisat vekâleti hususî kalem daktilosu Nigâr; Ankara İktisat vekâleti limanlar umum müdürlüğünde Zekiye Aktuğ; Ankara Yenişehir, Paşalartepesi, General Seyfi apartmanı 3 üncü kat Kâmuran; İstanbul Beykoz Yalıköy sokağı No. 9 Belkıs Uygun; Elâziz Askerî hastane bay Veysi oğlu İlhan Demirel; İstanbul Alman lisesinde Razi Osman; Ereğli (Konya) Devlet demiryolları hareket müfettişi A. Lütfi; Ceyhan inhisarlar eksperi M. Zeki Sevinç; Bozöyük Ziraat bankasında Galip Erden; Antalya Döşemealtı kamun bayı İhsan Dinçer; Yozgat Jandarma mektebi asteğmeni Nurettin yeğeni Bozkurt; Adana Çinar mahallesi 13 numaralı evde Hilmiye; Trabzon Lisede 210 Bezmi Ülkün; Çorum varidat kâtibi Rıza Alpman; Sinop Belediye ebesi Belkıs Ergülen.

(50 kuruşluk birer kitap): Zonguldak Müteahhit Zeki Bey kızı Zavgaldak; İstanbul Saraçhanebaşı, Horhor caddesi Fehmi Savaş; İstanbul sahil sıhhiyesinde Raif Turgul; İstanbul Kanlıca Sadi bey köşkü Işık; İstanbul Sultanahmet isakpaşa sokağı No. 37 M. Cemil; İstanbul Kadıköy Muhtarsadrettin sokağı 26 lütfiye Coşansu; Trabzon Kunduracılar caddesi Hacı Dursun zade Süleyman; Tirebolu Cintaşında, Pektaş oğlu Ali; Antalya Orman direktörü Feyzi Ökten kızı Necminisa; Çankırı İnhisarlar memuru Bay Kadri Örnekol kızı Handan; Gaziantep Cümhuriyet okulu öğretmeni Kâmile Aysal; Bursa Setbaşı Muallimlerbirliği caddesi 46 numara muallim Mediha Tolunay; Manisa Ziraat bankası memurlarından Muzaffer kızı Mediha ; İzmit Hacıhızır mahallesi No. 18 de Naime; Muğla Müştakbey mahallesi Hapishane sokak No. 101 evde terzi Lütfi kızı Hikmet; Maraş Arzuhalci Besim Günkut elile Eşref Günkut; Kastamonu Tapu kâtibi Sulhi Gündoğdu kızı Nebiye Gündoğdu; Samsun Gazi caddesi 87 numarada Salih oğlu Ferit Salih; Samsun Evkaf başkâtibi Bay Kemal kızı Melâhat; Diyarbekir İbnisin mahallesinde No. 1 de Oğuz Aytemur; Bolu Nafıa başkâtibi Rıza Onur; Adana Erkek muallim mektebi 370 Z. Çetin; Edirne Meriç müskirat Fabrikasında Faik; Gümüşane Tüccar terzi Ali Ömer; Erzurum Işıldak Bl.de teğmen Cevad kızı Muazzez Cevad.

(25 kuruşlnk birer kitap) : Adapazarı Çark sokağı 37 numarada Müzeyyen; İnegöl Telgraf muhabere memuru A. Özcan; Gönen İnhisarlarda Bay Hadi Ongun oğlu Sahir Ongun; Bozüyük İkinci okul öğretmeni Fatma Baha Yeğiter; Kırkağaç Kurtuluş caddesi No. 2 de Halide; Pozantı Kitapçı M. Güven; Burhaniye Türk hava kurumu şube kâti Sabri; Sivrihisar Maarif memuru eşi Melâhat; İstanbul Şehzade başı 10 uncu okul 159 Zuhal Erman; İstanbul Harbiyede Valikonağı caddesinde No. 31 de Hadiye; Milâs Orta mektep 84 N. Sahan; Edirne Jandarma mektebi ikinci bölükte onbaşı S. Yoldaş; Sıvas Silo müdürü kızı Nermin Çiçek; İstanbul Şehremini Günaydın sokağı No. 2 Sabahat Cemal Gop; Trabzon Zeytinlik mahallesi No. 10 Meliha Dursun; Gireson Jandarma mektebi kumandanlık kaleminde Bigalı Sezai Evrensel; Şile Gümrük memuru Süleyman Yılmaz; Gireson Belediye mezbahalar memuru Asım Peker; Ankara Orman çiftliği demir fabrikası modelci F. Alper; Sivas Işık elektrik mağzası montör Süleyman Cemal; İstanbul Kabataş Beytülmalci yokuşu No. 27 de Neclâ Reşit; İstanbul 9 numaralı ihtisas mahkemesinde bay Recai eşi Melâhat; Sinop Belediye muhasibi oğlu 147 Şadi Saybil; İstanbul Kadıköy Rasimpaşa Recai zade sokak No. 95 Muazzez Saim.

Özel Sayımızdaki Bilmecenin Doğrusu

CÜMHURİYET HALK PARTİSİ dir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'da armağanımızı : İstanbul Galata Asikürasyon Cenerali hanında sigortacı Bay Osman Mehmet muhasibi Bay Ahmed Said kazanmıştır.

Tatilde
En İyi Arkadaş

Tatilinizi hoş geçirmek isterseniz. Kitabınızı yanınızdan ayırmayınız. Çünkü o en iyi arkadaşdır.

Yeni Kitapçıya bir Lira mukabilinde Abone olunuz. Bütün Yaz Kitap okuyabilirsiniz.

Resimli Ay Basımevinin bütün neşriyatını da :

Ankara caddesi No. 85
YENİ KİTAPÇI satmaktadır

Bir mektuptan :

İstanbul : 12 Haziran 1935

« Sevgili kardeşim,

Burada bunaltıcı sıcaklar bastırdı... Yaz geldi artık... Akşamları erken çıkamıyorum işten, Adaya taşınmak akıl kârı değil dedim. Taksimde Ege Palasta oturuyorum. İş dönüşü şöyle buzlu bira içecek serin bir yer bulamayacağım diye korkuyordum. Hele şükür o da oldu : Anadolu Birahanesi yolumun üstünde, İpek sinemasının karşısında... Buz gibi birası, taze mezeleri ağzına lâyık.

İstanbula ayak basar basmaz seni oraya götüreyim de yol yorgunluğunu bir saatte gideresin... v.s... v.s...»

No. :10 **YARIM AY** TEMMUZ

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar
İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

Telefon : 23607

		Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı	Türkiyede	350 kr.	175 kr.
	Dışarıda	20 İs. fr.	10 İs. fr.

Yazı direktörü: Emin Refik Müslümoğlu
Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. S.

EN MUKEMMEL ELEKTRİKLİ BUZ DOLABI:

KELVİNATOR

BOŞYERE MAHRUM KALMAYIN:

Yiyeceğinizi, İçeceğinizi: Gece Gündüz Taze ve Soğuk Bulundurmak;

Kalan Yemekleri Bozulmadan Korumak;

Sıcaklardan Türeyen Mikropların Kökünü Kurutmak

Gibi Size Türlü Türlü Faydalar temin eden:
KELVİNATOR

ELEKTRİKLİ BUZ DOLABI'nı Kolaylıkla edinmek ister misiniz?.

Beyoğlu - Galatasarayda

SAHİBİNİN SESİ

Müessesesine Başvurun. KELVİNATOR adlı en mükemmel ELEKTRİKLİ BUZ DOLABI'nı orada bulacaksınız.